

Regeringen

Ansvar for Danmark

Det politiske grundlag for
Danmarks regering

DECEMBER 2022

Indholdsfortegnelse

Præambel – En regering i arbejdstøjet.....	3
1. Akutte problemer der skal løses nu	6
1.1 Ny inflationshjælp.....	6
1.2 Akutplan der skal nedbringe ventelister	6
1.3 Hurtigere grøn omstilling	6
1.4 Finanslov for 2023.....	7
2. Ansvarlig økonomisk politik	8
2.1 Mål og potentialer for at øge beskæftigelsen	9
2.2 Indsatsområder og potentialer for fremtidens arbejdsmarked.....	9
2.3 Principper for håndtering af en eventuel økonomisk krise	10
2.4 Skat	10
2.5 Rammer for finanspolitikken.....	11
3. Velfærd 2.0 – et reformprogram der udvikler Danmark	12
3.1 Beskæftigelse.....	12
3.2 Frisættelse	14
3.3 Rekruttering.....	16
3.4 Sundhed	17
3.5 Uddannelse	19
3.6 Trivsel.....	22
3.7 Værdighed.....	23
3.8 Vækst	24
4. Ambitiøs klimahandling	27
4.1 I mål med 70 pct.-målsætningen	28
4.2 Nye klimamål.....	28
4.3 Vision for fremtidens danske fødevarerproduktion	29
4.4 Havplan og udvikling af det danske fiskerierhverv	30
4.5 Mere dansk skov	30

4.6 Øge udbygningen af vedvarende energi og omstilling væk fra fossil opvarmning	31
4.7 En grønnere transport	32
4.8 Natur og biodiversitet	32
4.9 Den globale klimaindsats	34
5. Beredte i en usikker verden	35
5.1 Styrkelse af dansk forsvar og sikkerhed	35
5.2 Aktiv stemme i Europa	37
5.3 Øget indsats i nærområder og Afrika	38
5.4 Nyt asylsystem	39
5.5 Konventioner	40
6. Et lille land med større sammenhængskraft.....	41
6.1 Et sammenhængende Danmark	41
6.2 Et mere trygt og retfærdigt Danmark.....	43
6.3 Mere ansvar og bidrag	44
6.4 Boliger	46
6.5 Bedre muligheder for mennesker med handicap	46
6.6 Ligestilling	46
7. Et mere levende og åbent demokrati.....	48
7.1 Principper for regeringsførelse	48
7.2 Styrkelse af civilsamfundet, idrætten og det frivillige foreningsliv	50
7.3 Kultur og kirke	50
7.4 Medier	51
8. Rigsfællesskabet.....	53
Appendiks I: Ny inflationshjælp.....	55
Appendiks II: Akutplan der skal nedbringe ventelister	56
Appendiks III: Finanslov for 2023	58

Præambel

En regering i arbejdstøjet

Kære Danmark

Partierne bag dette regeringsgrundlag har forskellige holdninger, prioriteter og historiske rødder. Sådan vil det fortsat være. Men der er også meget, der forener os: Ikke mindst en dyb erkendelse af, at Europa og Danmark står over for flere, mere komplekse og kritiske udfordringer, end vi har gjort i årtier.

Først ramte pandemien. Så blev de globale forsyningskæder usikre. Rusland angreb Ukraine. Der er nu krig i Europa. Det har skabt en energikrise, der bl.a. har været med til at skabe en rekordhøj inflation. Samtidig er der risiko for, at den europæiske økonomi går i recession, hvilket uundgåeligt vil sætte sig i stigende arbejdsløshed.

Dertil kommer vor tids største udfordring: Klima- og biodiversitetskrisen, som vi allerede nu ser konsekvenserne af.

I store dele af den vestlige verden oplever vi også, at et stigende antal børn og unge rammes af mistro og ensomhed.

Kriserne griber ind i hinanden. Og forstærker hinanden. Vi kan hurtigt miste grebet om dem og om økonomien, hvis vi træffer de forkerte beslutninger – eller undlader at træffe de rigtige beslutninger. Det vil få stor betydning for vores børn og børnebørn, hvis vi som politikere svigter vores ansvar i disse år.

For selvom vi i Danmark har en solid og holdbar økonomi med høj beskæftigelse, så er vi strukturelt udfordret.

Den danske befolkning ændrer sammensætning over de kommende år. Vi bliver heldigvis flere børn og flere ældre, men andelen af borgere i den erhvervsdygtige alder falder.

Når pengene i velfærden skal følge med, og når vi skal lade forsvarsudgifterne stige, som vi har aftalt det med vores allierede i NATO, og som sikkerhedssituationen tilsiger – så er råderummet til nye prioriteter begrænset. I fravær af nye reformer vil det blive meget vanskeligt at gennemføre de investeringer, der er afgørende for, at vi kan udvikle vores samfund.

Vi har brug for at kigge indad. Vi ønsker at gå fra en velfærdsstat til et velfærdssamfund med meget mere lokal frihed og forandringskraft. Og vi har brug for at kigge udad. Vi vil holde fast i høje klimaambitioner og et stærkere europæisk og internationalt engagement, både diplomatisk og sikkerhedspolitisk.

Det er alvorlige tider for vores kontinent og for Danmark.

Derfor vil vi blive testet på vores sammenhold.

Og vi vælger selv.

Bygger vi et endnu stærkere fundament under vores samfund? Skaber nye muligheder? Sikrer mere frihed til den enkelte? Og giver tidsånden retning?

Eller prøver vi – med lodder og trisser – at få det hele til at hænge sammen og lige nøjagtigt klare os igennem?

Det sidste kan vi godt.

Det er bare ikke særligt ambitiøst. Eller særligt dansk.

Med dette regeringsgrundlag tager Danmark et historisk skridt i en politisk svær tid.

Derfor er partierne bag dette regeringsgrundlag gået sammen. Vi er enige om at træffe en lang række svære, men fremsynede politiske beslutninger for at bringe Danmark bedst muligt gennem de udfordringer, der står foran os. Vi danner regering sammen, fordi vi er enige om, at vores land har behov for, at der i denne valgperiode tages fat på de substantielle udfordringer, vi står over for – og at vi sammen kan gennemføre egentlige løsninger. Løsninger, der ville være umulige for os at få gennemført hver for sig.

Det gælder ikke kun på kort sigt i relation til den aktuelle kritiske situation. Det gælder også klima- og biodiversitetskrisen, som kalder på handling fra os, der har ansvaret nu. Så de, der får ansvaret i de kommende generationer, kan se, at vi handlede, da vi skulle.

Derfor er regeringsgrundlaget en særlig løsning til en særlig tid.

Grene er bøjet mod hinanden. Kanter er slebet. Indrømmelser er givet. Et arbejdsfællesskab er skabt i erkendelse af, at vi ikke vil kunne komme i mål med de ambitioner, som regeringsgrundlaget er udtryk for, hvis vi holder fast i den traditionelle blokpolitik.

Arbejdsfællesskabet er vokset ud af en valgkamp, hvor hvert parti stod på sit og præsenterede klare valgløfter og politik. Men i et demokrati skal enderne mødes, og langt fra alt kan opfyldes. Ikke desto mindre er summen af, hvad vi kan lave sammen, større lige nu, end hvad vi kunne lave hver for sig.

Tilbage står et regeringsgrundlag, der både på kort og på langt sigt vil udvikle og styrke Danmark.

Kernen i regeringsgrundlaget er en stærk og robust dansk økonomi.

Vi vil ikke være en driftsregering, der kun kan samles om det mest basale. Tværtimod. Vi vil sigte og stile højt. Nok er vi et lille land. Men vores fælles værdier er stærke og dem, der binder os sammen.

Vi har brug for mere nysgerrighed, flere ideer og nye vinkler på gamle problemer. Ellers får vi bare mere af det samme: Et velfærdssamfund, der langsomt mister vitalitet og kvalitet, og som drukner i regler og bureaukrati.

Det kræver tillid mellem partier, der normalt står over for hinanden. Det kræver en regering, der sætter åbenhed og inddragelse højt. Det kræver mod og indsigt. Inspiration og ideer. Et opgør med regler og bureaukrati.

Det arbejdsfællesskab har partierne bag regeringen skabt. Og det vil vi forfølge med et fælles afsæt i kærlighed til Danmark, en tro på vores demokrati og et ønske om at styrke vores kulturelle og demokratiske liv.

Men først og fremmest kræver det vilje. Til at bøje sig mod hinanden. I regeringen. I Folketinget. På tværs af vores rigsfællesskab. Sammen kan vi føre Danmark gennem de udfordringer og problemer, som står foran os. Sammen kan vi skabe en bedre fremtid for Danmark.

Vi ønsker at formidle et bredt samarbejde med alle Folketingets partier og med alle dele af Danmark og med Grønland og Færøerne.

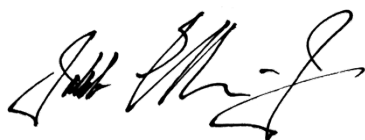
Det er første gang i mange år, at der dannes en flertalsregering i Danmark. Regeringen ønsker at fastholde traditionen med, at regeringen formidler et bredt samarbejde i Folketinget og forhandler med Folketingets partier om at indgå brede aftaler. Regeringen vil respektere gældende forlig.

Regeringen ønsker at fremme et levende og åbent demokrati. Hvor befolkningen har tillid til det politiske system, og alle har mulighed for at deltage i samfundet og den politiske debat. Regeringen vil føre en politik, der styrker fællesskabet og tilliden i samfundet. Derfor vil regeringen fremme åbenhed og transparens, som er vigtige forudsætninger for befolkningens tillid til de politiske processer og den offentlige forvaltning.

Vi vil ikke tage patent på at definere hverken udfordringer eller løsninger. Vi vil ikke udviske forskellene mellem partierne. Men vi er klar til at påtage os ansvaret for at lede Danmark i en usikker tid.

Mette Frederiksen – *Socialdemokratiet*

Jakob Ellemann-Jensen – *Venstre*

Lars Løkke Rasmussen – *Moderaterne*

1. Akutte problemer der skal løses nu

Danmark står lige nu med flere akutte udfordringer, som har store konsekvenser for mange danskeres hverdag. Der er behov for, at vi tager fat på dem og finder løsninger nu og her.

1.1 Ny inflationshjælp

Priserne stiger på meget af det, som danskerne bruger mest. Og nogle familier har svært ved at få privatøkonomien til at hænge sammen.

Med de initiativer, der følger af regeringsgrundlaget, vil regeringen markant styrke den strukturelle beskæftigelse og gennemføre reformer, der styrker dansk økonomi på sigt. Det giver rum for, at regeringen i 2023, hvor der forventes et stort overskud på de offentlige finanser, kan fremlægge en inflationspakke, som målrettet og midlertidigt skal hjælpe de borgere og virksomheder, der har det største behov. Inflationspakken tilrettelægges på en sådan måde, at den ikke er en udfordring i forhold til at puste til inflationen.

Appendiks I: Ny inflationshjælp

1.2 Akutplan der skal nedbringe ventelister

Alt for mange danskere venter på en behandling eller operation, og der er udfordringer med at fastholde og rekruttere sundhedspersonale samt en faldende produktivitet efter pandemien.

Regeringen vil med en toårig akutplan lette presset på sygehusene og nedbringe ventelisterne. Akutplanen skal bidrage til, at vi kan stabilisere og styrke vores sygehuse på den korte bane, herunder robustgøre akutmodtagelserne og afvikle ventelister. Det vil være et vigtigt første skridt at stå på, når vi skal sikre, at sundhedsvæsenet bliver mere robust på sigt med en ambitiøs sundhedsreform.

Regeringen vil prioritere 0,2 mia. kr. i 2022, 0,8 mia. kr. i 2023 og 1 mia. kr. i 2024 til akutplanen.

Appendiks II: Akutplan der skal nedbringe ventelister

1.3 Hurtigere grøn omstilling

Det går for langsomt med at gøre Danmark uafhængig af russisk gas og med at udfase andre fossile brændsler. Der skal fart på omstillingen af vores varmekilde til grønne varmekilder. Danske familier, som i dag har naturgas- eller oliefy, skal have tryk om varmekilde.

Det kræver, at problemstillingen rykker helt op på den politiske dagsorden, så der på tværs af myndigheder, kommuner og private aktører træffes de nødvendige beslutninger i tide.

Regeringen vil derfor nedsætte en national energikrisestab (NEKST) efter inspiration fra den nationale operative stab (NOST). NEKST skal sikre hurtigere handling på akutte grønne udfordringer som bl.a. fjernvarmeudrulning.

1.4 Finanslov for 2023

Regeringen ønsker at gennemføre en driftsfinanslov for 2023, der bl.a. finansierer yderligere inflationshjælp og en akutplan.

Appendiks III: Finanslov for 2023

2. Ansvarlig økonomisk politik

Danmark er i dag et økonomisk solidt og velstående land.

Økonomisk ansvarlighed er forudsætningen for en stabil udvikling i dansk økonomi, hvor der er trygge rammer for danske familier og virksomheder. Og for en holdbar udvikling i velstand og velfærd.

Skiftende regeringer har ført en økonomisk politik, der har skabt sunde offentlige finanser, en historisk høj beskæftigelse, gode rammevilkår for dansk erhvervsliv, vækst og lav offentlig gæld.

Men på kort og mellemlangt sigt er vi som samfund udfordret af svære økonomiske betingelser.

Danmark skal så skånsomt som muligt gennem det tilbageslag i den internationale økonomi, der kan vente i de kommende år. Desuden skal vi være parate til at gribe et nyt økonomisk opsving, når økonomien har rettet sig og giver nye muligheder.

Frem mod 2030 er det økonomiske råderum begrænset, da vi som samfund har en lang række prioriterede politiske indsatsområder, der kræver finansiering, samtidig med at vi skal sikre et substantielt løft af det danske forsvars økonomi.

Regeringen vil derfor gennemføre reformer med det mål at understøtte fremdriften i dansk økonomi, så der både sikres fortsat holdbarhed af de offentlige finanser, rum til investeringer i offentlig velfærd og uddannelse, klima- og miljøinitiativer, lettelser af skatter og afgifter for den enkelte dansker og de danske virksomheder samt en rimelig social balance.

Vores samfund baserer sig på det arbejdende Danmark. Det store flertal af den voksne befolkning er i arbejde. Mange unge har fritidsjob efter skole og job under studierne. Flere seniorer tager en ekstra tørn på arbejdsmarkedet. I en tid, hvor der bliver flere børn og ældre, er vi som samfund endnu mere afhængige af bidrag fra alle, der kan. Det stiller krav om et fleksibelt og organiseret arbejdsmarked med gode og produktive jobs.

Regeringen vil samlet set føre en politik, der begrænser ulige muligheder, og som sikrer, at de økonomiske forskelle ikke bliver for store. Det handler ikke mindst om at sikre, at børn, der vokser op i socialt udsatte familier, får bedre muligheder for at få en god fremtid – og det gøres allerbedst ved, at forældrene bidrager til at forsørge sig selv. Når vi skaber flere muligheder for børnene i samfundet, bekæmper vi samtidig den negative sociale arv.

2.1 Mål og potentialer for at øge beskæftigelsen

Historisk er vi i Danmark kommet langt med reformer, der har styrket Danmark. Den kurs vil regeringen bygge videre på. Det gør vi sammen. Fordi vi er overbeviste om, at vi gennem samarbejde kan sikre ny bredde og holdbarhed om de store beslutninger, vi kommer til at træffe. Vi vil styrke beskæftigelsen og samtidig hjælpe de danskere, der i dag befinder sig i periferien af arbejdsfællesskabet, ind på arbejdsmarkedet. Og sørge for en mærkbar opkvalificering af arbejdsstyrken.

Regeringen vil i denne valgperiode træffe politiske beslutninger, der øger den strukturelle beskæftigelse med 45.000 fuldtidspersoner i 2030 samt tilvejebringer ny finansiering for 11 mia. kr. i 2030.

Med afsæt i regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" og planen "Velfærd 2.0 – et reformprogram, som udvikler Danmark" – vil der blive truffet konkrete politiske beslutninger, der i 2030 øger den strukturelle beskæftigelse med ca. 31.500 fuldtidspersoner, hvoraf de 4.000 fuldtidspersoner tilvejebringes gennem et nyt erhvervsstøttesystem.

Med initiativerne i regeringsgrundlaget og reformprogrammet øges BNP med 1 pct. svarende til 26 mia. kr. i 2030.

2.2 Indsatsområder og potentialer for fremtidens arbejdsmarked

Regeringen forpligter sig desuden på at øge den strukturelle beskæftigelse med yderligere ca. 13.500 fuldtidspersoner i 2030.

Den strukturelle beskæftigelse skal øges gennem indfrielsen af de store potentialer, der er ved at få flere i arbejde, at flere arbejder i flere timer, og at flere får de rette kompetencer. I den tidligere regerings 2030-plan er der anvist et potentiale på 40.000 fuldtidspersoner.

Regeringen vil arbejde for:

- At flere får mulighed for at gå fra deltid til fuldtid.
- At få flere ikke-vestlige indvandrere i arbejde, bl.a. ved at indføre en ny arbejdspligt for borgere i kontanthjælpsystemet med et integrationsbehov. Regeringen sætter samtidig som mål, at forskellen mellem ikke-vestlige indvandrere i arbejde og danskere i arbejde i løbet af de næste ti år skal reduceres markant.
- Flere faglærte. Regeringen vil bl.a. andet gennemføre en markant styrkelse af erhvervsuddannelserne og få flere til at søge mod en erhvervsuddannelse.
- At opkvalificere flere ufaglærte voksne gennem styrkede muligheder for opkvalificering og efteruddannelse gennem hele arbejdslivet. Det skal være muligt at uddanne, omskole og opkvalificere sig gennem et helt arbejdsliv.
- Færre langtidsledige. Nytænkning af beskæftigelsesindsatsen.

- Flere unge i uddannelse og beskæftigelse. Regeringen vil skabe et uddannelsessystem, der fra folkeskolen til de videregående uddannelser giver alle børn og unge de bedste forudsætninger for at begå sig videre i livet.
- At give flere seniorer lyst til at blive længere på arbejdsmarkedet gennem bl.a. en stærkere økonomisk tilskyndelse og ved at fjerne barrierer, der holder seniorer væk fra at komme i job.
- At nedbringe sygefravær i det offentlige. Ledelse, arbejdsvilkår og -miljø skal understøtte et lavt sygefravær – både af hensyn til den enkelte og for samfundsøkonomien.
- Fortsat at tiltrække kvalificeret udenlandsk arbejdskraft under ordnede løn- og arbejdsvilkår.

Regeringen vil bede Reformkommissionen om at færdiggøre sit arbejde og komme med yderligere anbefalinger til at øge den strukturelle beskæftigelse.

2.3 Principper for håndtering af en eventuel økonomisk krise

Regeringen vil føre en økonomisk politik, der både er ansvarlig og retfærdig, som understøtter høj beskæftigelse og velstand, og hvor finanspolitikken løbende afstemmes med udviklingen i økonomien.

Hvis Danmark rammes af et alvorligt tilbageslag i økonomien, stigende arbejdsløshed og utryghed, vil regeringen føre en aktiv finanspolitik, der skaber mest mulig tryghed.

Økonomiske kriser rammer ofte skævt – socialt og geografisk. Omkostningerne ved en økonomisk krise skal derfor håndteres på en rimelig måde. Det vil for regeringen være særlig vigtigt at undgå, at stigende arbejdsløshed sætter sig i f.eks. langtidsledighed eller ungdomsarbejdsløshed.

Samtidig må udfordringer på den korte bane ikke skygge for, at Danmark udvikles gennem ansvarlige og ambitiøse strukturreformer, der stiller os stærkere i fremtiden.

2.4 Skat

Regeringen vil samlet set nedbringe de danske skatter og afgifter. Regeringen vil ikke gøre det dyrere at være dansker eller drive virksomhed. Vi vil skabe fremgang for Danmark ved at stille danske lønmodtagere og dansk erhvervsliv bedre i forhold til fremtidens vækst og arbejdspladser.

Det vil ske med afsæt i et skattestop: I det omfang, at regeringen træffer beslutning om at hæve skatter eller afgifter, skal andre skatter eller afgifter tilsvarende reduceres, så der samlet set ikke opkræves mere i skat eller afgift. Tobaks- og nikotin-afgifter er undtaget fra dette princip.

Princippet gælder ikke for erhvervsbeskatning, hvis provenuet – som med den kommende CO₂e-afgift på landbruget – føres tilbage krone for krone til erhvervene.

Allerede aftalte indekseringer af satser og beløbsgrænser, der fastholder de enkelte skatter og afgifters reale økonomiske virkning, er ikke omfattet af skattestoppet.

Det danske velfærdssamfund finansieres over skatten. Det gør det særligt nødvendigt, at der opbygges bedre tillid til, at skattevæsenet på retfærdig vis indkræver de skatter, som staten på nuværende tidspunkt går glip af. Den tillid udspringer af handling. Regeringen vil arbejde for, at den kommende flerårsaftale for skattevæsenet gør skattevæsenet i stand til at udnytte egne systemer mere optimalt og anvende de mulige inddrivelsesværktøjer bedre end i dag.

Regeringen vil fortsat øge indsatsen mod skattely samt slå ned på og lukke skattehuller. Det kan eksempelvis være i forhold til at komme ulovlige transaktioner til livs ved at udvide kravet om brug af digitale kasseapparater til flere brancher eller ved, at der indføres en licensordning for leasingselskaber. Der tages initiativ til en særlig indsats for at sætte ind over for økonomisk kriminalitet, og myndighedernes indsats skal forstærkes.

2.5 Rammer for finanspolitikken

Regeringen vil fremlægge en ny og opdateret 2030-plan med et balancekrav på -0,5 pct. af BNP i 2030 og bl.a. prioritere den borgernære velfærd år for år, så pengene følger med, når vi bliver flere børn og ældre, samt at forsvarsudgifterne øges til 2 pct. af BNP i 2030.

Regeringen vil endvidere tilrettelægge finanspolitikken efter strukturel balance i 2025 og fastholde holdbare offentlige finanser.

Regeringen vil tilrettelægge den økonomiske politik inden for rammerne af fastkurspolitikken, Velfærdsforliget fra 2006, EU's Stabilitets- og Vækstpagt og den danske budgetlov.

Med Putins angreb på Ukraine er der krig i Europa. Truslen er rykket tættere på. For at finansiere de øgede udgifter til forsvaret i de kommende år vil regeringen fremsætte et lovforslag, der afskaffer en helligdag, som træder i kraft i 2024. Danskerne skal bidrage til vores fælles sikkerhed.

3. Velfærd 2.0

– et reformprogram der udvikler Danmark

Europa og Danmark står midt i nogle enorme udfordringer.

Danmarks udfordringer i den forbindelse betyder, at der er brug for politisk lederskab, bredt samarbejde og vilje til at træffe de langsigtede beslutninger – også selvom de ikke altid er de nemmeste.

Vi har før stået foran svære tider. Alligevel er vi kommet styrket ud på den anden side. Det kan vi gøre igen, hvis vi prioriterer skarpt og investerer ambitiøst.

Det kræver omfattende reformer, der øger beskæftigelsen og tilvejebringer ny finansiering. Samtidig vil regeringen frigøre eksisterende ressourcer ved at skabe langt større virkelyst i hele samfundet.

Regeringen ønsker at bevæge Danmark fra en velfærdsstat til et velfærdssamfund med meget mere lokal frihed, selvbestemmelse og forandringskraft.

Regeringens plan "Velfærd 2.0" skal udvikle og fremtidssikre Danmark. Reformprogrammet består af otte spor:

- Beskæftigelse
- Frisættelse
- Rekruttering
- Sundhed
- Uddannelse
- Trivsel
- Værdighed
- Vækst

3.1 Beskæftigelse

Regeringen vil sikre, at flere bliver en del af det fællesskab, som arbejdsmarkedet er. Det giver den enkelte mere frihed og flere muligheder, når man har et arbejde. Derigennem kan man forsørge sig selv og sin familie. Man er et forbillede for sine børn. Man er en del af et fællesskab, og man er med til at finansiere vores fælles velfærd.

Derfor ønsker langt de fleste at have et arbejde. Men desværre er der stadig for mange, som ikke er en del af det arbejdende fællesskab.

Det skal altid være mere attraktivt at være i beskæftigelse frem for på passiv forsørgelse. Derfor skal vi skabe et skattesystem, som i højere grad tilskynder til at tage et arbejde, og hvor det bedre kan betale sig at yde en ekstra indsats. Det vil øge rådighedsbeløbet for de mange lønmodtagere, som på grund af inflationen har oplevet et fald i reallønnen.

Samtidig skal vi sikre rammerne for, at enhver kan bidrage med det, den enkelte kan. Nogle er for syge til at arbejde eller har behov for omsorg og særlige rammer for at kunne være på en arbejdsplads. Dem skal samfundet og arbejdspladserne kunne rumme.

Ligesom man efter et langt arbejdsliv skal have mulighed for at trække sig værdigt tilbage – og det gælder også dem, der af forskellige årsager ikke kan arbejde helt indtil, de når folkepensionsalderen.

Der er over årene skabt forskellige ordninger for tidligere tilbagetrækning, som kan være svære at navigere i for borgerne. Derfor er der behov for at sanere i ordningerne.

Mange har valgt at få deres efterløn udbetalt og blive nogle ekstra år på arbejdsmarkedet, hvilket bl.a. bidrager til en øget beskæftigelse og bedre offentlige finanser. Men der er fortsat brug for at gøre det mere attraktivt at blive længere tid på arbejdsmarkedet for de seniorer, der kan.

Regeringen vil:

- Sætte den enkelte ledige i centrum og give frihed til dem, der kan selv, uden at gå på kompromis med jobfokus. Regeringen vil nytænke og reformere beskæftigelsesindsatsen, så udgifterne hertil reduceres med 3 mia. kr. i 2030.

Det skal ske ved at nedlægge jobcentrene, sætte kommunerne fri af statslige proceskrav og prioritere de indsatser, der hjælper ledige tættere på arbejdsmarkedet. Den ledige får frihed til at vælge den bedste vej frem. Kommunerne får frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen.

Målet med initiativerne skal være, at de ledige kommer hurtigere i arbejde.

A-kasser og private leverandører skal spille en større rolle i indsatsen for dem, der kun i korte perioder står uden arbejde, uden at det svækker tilskyndelsen til job. Den øvrige beskæftigelsesindsats skal i højere grad prioritere de borgere, der har større udfordringer med at finde et job. De skal i stedet omfattes af mere værdige indsatser med større effekt. Socialt bedrageri skal mødes med en hård og markant konsekvens.

- Gennemføre en skattereform, der øger lønmodtagernes rådighedsbeløb og gør det mere attraktivt at arbejde og yde en ekstra indsats. Regeringen vil afsætte 5 mia. kr. til skattereformen, der bl.a. disponeres ved at:
 - Forhøje beskæftigelsesfradraget (4,0 mia. kr.).
 - Forhøje det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere (0,3 mia. kr.).

- Nedsætte topskattesatsen med 7,5 pct.-point for indkomster (før arbejdsmarkedsbidrag) op til 750.000 kr. og samtidig forhøje topskattesatsen med 5 pct.-point for indkomster (før arbejdsmarkedsbidrag) over 2,5 mio. kr. Provenuet fra topskat reduceres med 0,7 mia. kr. med denne omlægning.
- Forhøje den supplerende pensionsydelse (ældrechecken) med 4.700 kr. årligt.
- Gøre det mere attraktivt for flere seniorer at blive på arbejdsmarkedet, herunder bekæmpe diskriminationen mod seniorer, der ufrivilligt holdes uden for arbejdsmarkedet.
- Sikre et rimeligt sikkerhedsnet for personer med børn, der står uden job, herunder skal børnene have mulighed for et aktivt fritidsliv. Regeringen vil tage udgangspunkt i Ydelseskommisionens anbefalinger og derpå foreslå ændringer i kontanthjælpssystemet. De midler, der ellers skulle være brugt på det midlertidige børnetilskud i 2023, vil blive afsat som en pulje til økonomisk udsatte børnefamilier og indgå i den foreslåede inflationshjælp, jf. appendiks I. Regeringen vil samtidig igangsætte et arbejde om mulige løsninger på problemet med manglende pensionsopsparring blandt borgere med løs tilknytning til arbejdsmarkedet, selvstændige m.fl.
- Fremadrettet afskaffe seniorjobordningen og sammenlægge seniorpension og retten til tidlig pension til én ny ordning med to indgange: En rettighedsbaseret model og en visitationsmodel, der begge kan opnås op til tre år før folkepensionsalderen, med mulighed for tildeling af pension i halve år og med et månedligt ydelsesniveau på ca. 15.000 kr.
- Anlægge et annullationssøgsmål om EU's mindstelønsdirektiv. I Danmark er det arbejdsmarkedets parter, der forhandler rammerne for løndannelsen. På den baggrund har arbejdsmarkedets parter også været imod EU's direktiv om mindsteløn.
- Tage initiativ til en permanent trepartsinstitution, der skal fremme et kontinuerligt samarbejde mellem regering og arbejdsmarkedets parter, som løbende følger op på centrale reformspor og nødvendige omstillinger.

3.2 Frisættelse

Regeringen vil gennemføre den mest omfattende frisættelse af den offentlige sektor i velfærdssamfundets historie og grundlæggende forandre den måde, velfærd i dag styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på.

Målet er at bevæge Danmark fra en velfærdsstat til et velfærdssamfund med langt mere lokal frihed, ansvar og engagement, og hvor borgeren sættes før systemet.

Baggrunden for reformsporet er en erkendelse af, at selvom regeringen vil sikre, at pengene følger med, når vi bliver flere børn og ældre – så er det langt fra tilstrækkeligt til at sikre en bedre velfærd i fremtiden. Ressourcer er vigtige, men det er ikke svaret og løsningen på alting.

Mennesker er forskellige. Derfor ønsker vi et samfund, hvor der er større tillid, flere muligheder og mere frihed til, at borgerne kan vælge den velfærd og den service,

som passer bedst til dem. Og hvor man lokalt – som medarbejder og leder – har frihed under ansvar til at yde en faglig indsats.

Men årtiers styringsregime og et voksende bureaukrati har betydet, at der er blevet mindre og mindre tid til relationer mellem mennesker, og det har mindsket den varme og omsorg, som er afgørende i et velfærdssamfund.

Her træffer vi et klart valg: Vi vil hellere have, at social- og sundhedshjælperen kan spille kort med de gamle, og at pædagogen kan læse en bog højt, end at de skal bruge tid på at dokumentere, at de har udført deres arbejde.

Et plejehjem skal igen være mere et hjem end en institution, og vi har grundlæggende tillid til, at forældre, børn, lærere og ledere er dem, der selv skaber den bedste skole.

For i et stærkt velfærdssamfund står medborgerskab som det vigtigste. Det starter og slutter med et større personligt ansvar og flere valgmuligheder for den enkelte. Børnehaver, skoler, plejehjem mv. skal forvaltes af borgerne – ikke af bureaukrati. Med en lokal forvaltning må man lokalt prioritere. Og forventningsafstemme med hinanden. Hvad er det vigtigste for os?

Hvis det reelt skal lykkes at skabe en mere grundlæggende forandring, så vil det kræve et opgør med nulfejlskultur, rettigheder, særhensyn og et millimeterdemokrati, som har ført til omfattende regulering og kontrol, der dræner medarbejdernes engagement og tager tid fra kerneopgaven. Det er ikke uden risici, men alternativet er, at velfærdssamfundet sander til og ikke kan leve op til det, vi gerne vil.

Vi skal gennem en vifte af forskellige offentlige og private tilbud fremme udvikling og innovation, så flere får lyst til og mulighed for at byde ind på velfærdsopgaver – og det uanset, om det sker i offentligt eller privat regi – så forskellige former for institutioner vil lære af hinanden med afsæt i borgerens frie valg.

Regeringen vil derfor tage initiativ til en grundlæggende frisættelse af velfærdssamfundet, der øger det frie valg for den enkelte, styrker det lokale ansvar, afskaffer unødigt regulering og kontrol og styrker samarbejdet mellem det offentlige, civilsamfundet og det private erhvervsliv.

Regeringen vil:

- Styrke det frie valg, så den enkelte borger får flere muligheder for at vælge den velfærd og service, der passer bedst til den enkeltes livssituation. Det skal ske på en måde, der ikke medfører øget bureaukrati.
- Give den enkelte leder et større ledelsesrum og ansvar for at tage del i det borgernære arbejde. Lederen skal have plads og frihed til reelt at kunne lede, men skal samtidig stå på mål for de resultater, der leveres.
- Sikre, at medarbejderne mødes med tillid og respekt for fagligheden samt får større frihedsgrader – medarbejderne skal alene dokumentere det helt afgørende.
- Fastlægge få, centrale opgaver og mål for institutionerne på velfærdsområderne og undersøge, hvordan disse kan kobles til institutionernes økonomi, herunder fremme et større socialt ansvar. Til gengæld afskaffes al unødigt

statslig og kommunal regulering, ligesom der gennemføres en sanering og begrænsning i antallet af statslige og lokale tilsyn og kontrolopgaver.

- Styrke samarbejdet mellem den offentlige og private sektor, hvor der sikres en større ligestilling og konkurrence mellem leverandører, bedre mulighed for privat medfinansiering, og hvor egentlige partnerskaber kan åbne nye muligheder for at kommercialisere de løsninger, der udvikles – f.eks. i forhold til velfærdsteknologi.
- Nedsætte et udvalg, der skal belyse og undersøge forskellige former og muligheder for fremtidens velfærdsinstitutioner, herunder modeller, hvor velfærdsinstitutioner er selvstyrende enheder med egen bestyrelse og driftsøkonomi og med frihedsgrader som private virksomheder eller selvejende institutioner. Udvalget skal starte med at belyse ældreområdet.
- Åbne brugerbestyrelser og lignende således, at f.eks. lokale virksomheder, aktører fra civilsamfundet og andre med tæt relation til institutionen får nye muligheder for at deltage og bidrage.

Frisættelsen starter på ældreområdet

Visionen om en så omfattende frisættelse vil være ensbetydende med en særdeles gennemgribende og omfattende nytænkning af den offentlige sektor.

Derfor vil regeringen starte arbejdet på ældreområdet. Regeringen vil fremlægge forslag til en ny ældrelov med få klare værdier, der skaber bedre rammer for en alderdom med livsglæde og tid til nærvær og omsorg. Frem for skemaer og minuttyranni.

Regeringen vil bl.a. have følgende pejlemærker i arbejdet:

- Give den ældre reel selvbestemmelse.
- Udvide det frie valg, så private leverandører får flere muligheder for at levere ældrepleje. Uden at det medfører unødigt yderligere bureaukrati.
- Give ældre mere frihed til at bo, som de vil.
- Sikre større kontinuitet i den hjælp og pleje, den enkelte ældre modtager.
- Afskaffe al unødigt bureaukrati og kontrol.

Regeringen vil inddrage det arbejde, der er lavet sammen med en lang række interessenter, eksperter, ældre medborgere og pårørende mv. med at skabe en ny ældrelov.

3.3 Rekruttering

Der er rekrutteringsudfordringer flere steder i den offentlige sektor, og på nogle områder forventes en forværret rekrutteringssituation frem mod 2030.

Det kan ikke løses med ét tiltag, men regeringen anerkender, at løn og arbejdsvilkår også har betydning for mulighederne for at fastholde og rekruttere dygtige og engagerede medarbejdere.

Regeringen vil derfor invitere arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandlinger om udmøntning af en ekstraordinær ramme på 1 mia. kr. i 2024 stigende til 3 mia. kr. i 2030 til løn og arbejdsvilkår i den offentlige velfærd. Rammen finansieres af besparelser på kommuner og regioners udgifter til administration.

Den forøgede lønramme skal modsvares af, at arbejdstagerne tilsvarende bidrager ligeværdigt med initiativer i form af f.eks.:

- Øget fleksibilitet eller færre muligheder for deltid i overenskomsterne.
- Mindske barrierer i arbejdstilrettelæggelsen som følge af f.eks. faggrænser.
- Øge brugen af lokal løndannelse og give mulighed for at styrke ledelses- og rekrutteringsmulighederne lokalt.

Herudover ønsker regeringen, at der anvendes færre midler til eksterne vikarer, at sygefraværet nedbringes, samt at der indføres bedre mulighed for fuldtid for ansatte i den borgernære velfærd. Endvidere drøftes muligheder for udvidet brug af løn under uddannelse, særligt for studerende over 25 år og for SOSU-elever.

Lønstrukturkomitéen skal færdiggøre sit arbejde, og regeringen vil herudover igangsætte et forberedende arbejde, som forhandlingerne kan tage afsæt i efter afslutningen af de kommende private overenskomstforhandlinger.

Regeringen respekterer den danske model, herunder at de konkurrenceudsatte private erhverv fortsat sætter rammen for lønudviklingen i samfundet.

3.4 Sundhed

Det er en hovedprioritet for regeringen, at vi har et velfungerende sundhedsvæsen.

Gennem reformer, investeringer og moderniseringer er det lykkedes over de sidste 20 år at forbedre vores sundhedsvæsen markant, så kvaliteten i behandlingerne er løftet, og flere overlever alvorlig sygdom.

Regeringen vil samtidig insistere på, at vi ser virkeligheden i øjnene. Det danske sundhedsvæsen er presset. Mangel på medarbejdere, en utidssvarende organisation og et stigende antal patienter kræver fundamentale forandringer. Ellers risikerer de seneste to årtiers fremskridt at blive afløst af tilbagegang.

Regeringens sundhedspolitik vil følge to spor.

Akutplanen skal gennemføres her og nu – så vi får lettet presset og nedbragt ventelisterne på den korte bane.

På den lange bane vil regeringen tage initiativ til nødvendige beslutninger og grundlæggende forandringer, som er forudsætningen for at skabe fremtidens sundhedsvæsen.

Der er især brug for at forbedre samspillet mellem det specialiserede sundhedsvæsen på sygehusene og det nære sundhedsvæsen (kommuner og almen praksis).

Regeringen vil derfor nedsætte en strukturkommission, der skal udarbejde et beslutningsgrundlag, der opstiller og belyser modeller for den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet, herunder hvordan vi får:

- Et sundhedsvæsen, der er sammenhængende og samarbejder på tværs af fagligheder og geografi.
- En opgavefordeling i sundhedsvæsenet mellem sygehuse og det nære sundsvæsen, der sikrer, at patienten kommer i centrum og får en sammenhængende plan for behandling.
- Nedbragt uligheden i sundhedsvæsenet – både geografisk og socialt.

Ved udarbejdelsen af modeller skal kommissionen bl.a. se på geografi, organisering, økonomisk styring, kvalitetsstandarder, patientrettigheder og frit valg.

Strukturkommissionen nedsættes inden udgangen af 1. kvartal 2023 med henblik på at afrapportere i foråret 2024, så følgelovgivning kan behandles i folketingsmødet 2024/25.

Samtidig ønsker regeringen at igangsætte en bred offentlig debat, der involverer medarbejdere, patienter, pårørende, eksperter og andre aktører omkring sundhedsvæsenet.

Sundhedsfond

Regeringen vil fremlægge forslag til en sundhedsfond til vedligeholdelse og modernisering af sygehuse samt teknologi og digitalisering, som reducerer arbejdskraftsudfordringen og sikrer danskerne nem og lige adgang til forebyggelse og sygdomsbehandling.

Rekruttering af personale og prioritering af opgaver

Sundheds- og plejepersonalet er sundhedsvæsenets allervigtigste ressource. Personalet er forudsætningen for god omsorg, pleje og behandling. Regeringen vil på baggrund af anbefalinger fra Kommissionen for robusthed i sundhedsvæsenet iværksætte tiltag, der kan sikre mere personale, bedre arbejdsmiljø og mere tid til kerneopgaven. Det skal bl.a. ske ved bedre rekruttering, og at flere tager del i vagter og patientnært arbejde.

Regeringen vil endvidere nedsætte et tværgående nationalt prioriteringsråd, der skal sikre mest sundhed for pengene og herunder f.eks. reduktion af overbehandling og øget patientinddragelse i behandlingsvalg. Regeringen vil desuden prioritere styrket klinisk forskning i regi af forhandlingerne om fordeling af forskningsressourcen.

Ny 10-årig psykiatriplan

Psykiatrien skal løftes, og vi skal løfte den samlede indsats på tværs af sektorer, både i forhold til mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser. På baggrund af Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-års plan vil regeringen prioritere yderligere 3 mia. kr. til indsatser over den samlede 10-årige periode, således at planen er fuldt finansieret. Bevillingen kommer oven i løftet af psykiatrien i den foregående regeringsperiode. Den ekstra og historisk store investering i psykiatrien vil betyde, at vi om 10 år har øget bevillingen til området med

4 mia. kr. hvert år. Regeringen vil præsentere et udspil og invitere til forhandlinger blandt Folketingets partier.

Der gennemføres desuden en gennemgribende modernisering af psykologsystemet, så det matcher det ændrede sygdomsbillede, hvor flere lider af angst og depression, og så patienterne sikres egentlige rettigheder til hurtig behandling. Styrkede digitale tilbud og geografisk tilgængelighed indgår som væsentlige parametre i moderniseringen.

Bedre trivsel og sundhed blandt børn og unge

De gode og sunde vaner grundlægges i barndommen, og der foreligger omfattende viden om, hvad en sund start betyder for resten af livet. Regeringen vil løfte sundheden og trivslen blandt børn og unge og på tværs af bl.a. sundheds-, kultur- og børne- og skoleområdet tage initiativ til en forebyggelsesplan målrettet børn og unge.

Bedre hjælp til mennesker med svær overvægt

Svær overvægt er en betydelig risikofaktor for at udvikle en lang række sygdomme, herunder hjertekarsygdomme, diabetes, slidgigt og visse former for kræft. Svær overvægt er et alvorligt folkesundhedsproblem, og antallet af svært overvægtige forventes at stige i de kommende år. Regeringen vil styrke forebyggelsesindsatsen og sikre, at mennesker med svær overvægt kan få bedre hjælp til et varigt væggtab.

Ny national strategi for personlig medicin og life science

Den eksisterende strategi for personlig medicin udløber i år. For regeringen er det afgørende, at patienterne har adgang til hurtig og effektiv behandling med de nye former for personlig medicin, hvor der er god evidens. Det vil give mulighed for at målrette og skabe mere effektive behandlingsforløb for patienterne. I løbet af perioden vil regeringen præsentere en ny ambitiøs national strategi for personlig medicin. Desuden vil regeringen i løbet af perioden udarbejde en ny life science-strategi.

3.5 Uddannelse

Regeringen anser uddannelse som grundstenen i et stærkere Danmark. Uddannelser skaber muligheder for den enkelte og en stærkere fremtid for os alle. Gode uddannelser er afgørende, hvis Danmark skal have et stærkt velfærdssamfund, og hvis vi skal kunne udvikle nye løsninger og teknologier i fremtiden og samtidig producere dem herhjemme.

Men der er også udfordringer og uhensigtsmæssigheder i vores uddannelsessystem. Næsten 45.000 unge er hverken i uddannelse eller job. Søgningen er for lav til erhvervsuddannelser, velfærdsuddannelser og nogle af de fag, der er mest efterspurgt i erhvervslivet. På mange uddannelser vil fagligheden kunne styrkes ved mere tid til fordybelse, flere undervisningstimer og mere underviserkontakt.

Regeringen vil åbne nye muligheder, sikre sammenhæng og samlet set investere flere midler i undervisning og uddannelser. Så flere mennesker fremover vil møde endnu bedre, fagligt stærke og mere relevante uddannelser med plads til udvikling, trivsel og dannelse.

Regeringen vil fremtidssikre det danske uddannelsessystem med mere frihed, fleksibilitet og sammenhæng mellem alle uddannelsesniveauer, videreuddannelserne

og arbejdsmarkedet i hele landet og gennem hele livet. Man skal kunne uddanne, omskole og opkvalificere sig gennem et helt arbejdsliv, så man ikke er låst fast af det uddannelsesvalg, man træffer som ung.

Regeringen mener, at der – særligt i folkeskolen – er opstået en ubalance mellem det boglige indhold over for det praktiske og kreative indhold. Det kan være med til at anspore størstedelen af eleverne til at vælge det almene gymnasium, hvilket medfører et mere ensporet uddannelsessystem, som ikke altid gavner hverken den enkelte eller samfundet.

Regeringen vil skabe en stabil og fremsynet udvikling af uddannelsessystemet gennem samarbejde og inddragelse af relevante aktører. Dette skal sikre en uddannelsesreform, der fastholder og styrker de positive udviklinger, men som samtidig for alvor tager favntag med de uløste problemer.

Regeringen vil:

- Skabe et uddannelsessystem, der fra folkeskolen til de videregående uddannelser giver alle børn og unge de bedste forudsætninger for at begå sig videre i livet, herunder med et bredt kendskab til deres egne evner, deres ønsker og til de muligheder, arbejdslivet byder på.

Det kræver en gennemgribende forandring, der skaber et mere varieret uddannelsesudbud, hvor der er en bedre balance mellem bogligt, kreativt og praktisk indhold samt flere muligheder for mesterlære og erhvervspraktik.

Regeringen ønsker en markant styrkelse af erhvervsuddannelserne sådan, at flere unge vælger erhvervsskolerne fremfor det almene gymnasium. Hvis man vil arbejde med at forbedre vores klima og miljø, er det på mange måder oplagt at vælge en faglært uddannelse. Det skal aktivt indarbejdes i erhvervsskolerne. Regeringen vil investere i, at erhvervsskolerne har det rette udstyr, de rette lærerkompetencer og fokus på arbejdsmarkedets behov, herunder i forhold til den grønne omstilling. Regeringen vil se på de økonomiske styringsmodeller, der er på de forskellige ungdomsuddannelser med henblik på at skabe mere lige vilkår mellem f.eks. de almene gymnasier og erhvervsskolerne. Desuden vil regeringen se på mulighederne for at skærpe adgangen til de gymnasiale uddannelser. Et yderligere element kan være at samplacere en række ungdomsuddannelser.

- Skabe bedre muligheder for at videreudanne sig gennem livet, hvis man tager en erhvervsuddannelse. Det skal være lettere for en faglært at tage en relevant videregående uddannelse uden krav om gymnasial uddannelse først. Det kan f.eks. være ved at reservere et antal pladser hertil eller lignende initiativer.

Desuden vil regeringen overveje modeller for at stille nye krav til arbejdsgiverne om at oprette lærepladser.

Overveje en dimensionering af udvalgte videregående uddannelser, så de bedre matcher efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Regeringen ønsker at give unge bedre muligheder for at få merit, hvis man skifter studie til en anden videregående uddannelse. Ligeledes skal erhvervs erfaring kunne fylde mere i merit.

Etablere nye fleksible uddannelsesveje på universiteterne ved at omlægge op imod halvdelen af kandidatuddannelserne til 1-årige kandidatuddannelser med et tydeligt arbejdsmarkedssigte og ved at oprette flere erhvervs-kandidatuddannelser. Omlægningen skal gå hånd i hånd med, at kvaliteten på uddannelserne løftes med mere undervisning, mindre hold og bedre vejledning.

Der skal samtidig være bedre efteruddannelsesmuligheder for de, der har taget den nye 1-årige kandidatuddannelse, så de har mulighed for at tilegne sig ny viden og nye kompetencer, herunder med en garanti for at kunne vende tilbage til universitetet og dygtiggøre sig efter to års beskæftigelse.

Dimensionering og øget brug af merit skal ses i sammenhæng med omlægningen af kandidatuddannelserne.

Regeringen lægger vægt på, at dem, der kender uddannelserne og arbejdsmarkedets behov, involveres i, hvordan reformen implementeres. Derfor vil universiteter, erhvervsliv, studerende mv. aktivt blive involveret i udarbejdelsen af den nye kandidatuddannelse. Arbejdet tilrettelægges, så de første hold kan dimittere i 2029.

- Foreslå, at det på videregående uddannelser fremover alene bliver muligt at modtage SU til normeret studietid og have maksimal SU-klipramme på 58 klip. Muligheden for SU-slutlån udvides samtidig, og det undersøges, om der er behov for at indføre udvidede dispensationsmuligheder til f.eks. udsatte enlige forsørgere, studerende, der modtager handicaptillæg eller lignende. Regeringen vil parallelt hermed gennemføre en samlet analyse af hele SU-systemet. Analysen skal vise veje til at fremtidssikre SU-systemet, herunder belyse om det kan indrettes sådan, at det i højere grad fremmer den sociale mobilitet, et internationalt konkurrencedygtigt uddannelsesmiljø mv.
- Det direkte provenu af ændringerne på universitetsuddannelserne reinvesteres i uddannelsessystemet.
- Regeringen ønsker, at der etableres 500-1.000 nye studiepladser på engelsksprogede erhvervs-kandidatuddannelser målrettet områder med høj efterspørgsel på arbejdskraft.
- Regeringen vil endvidere i dialog med universiteterne søge at øge antallet af internationale studerende inden for afgrænsede områder, hvor danske virksomheder efterspørger højtuddannet arbejdskraft. Det skal ske med respekt for tidligere indgåede politiske aftaler, herunder på SU-området.
- Indføre et nyt optagesystem for de videregående uddannelser med bedre adgang via kvote 2, så karakterkrav kan suppleres af andre tiltag som f.eks. en test eller andre kriterier, som uddannelsesinstitutionerne fastlægger.
- Styrke mulighederne for opkvalificering og efteruddannelse gennem hele arbejdslivet, f.eks. undersøges muligheden for at etablere en "uddannelses-konto", som den enkelte kan trække på gennem livet. Dette drøftes med arbejdsmarkedets parter og skal ses i sammenhæng med de muligheder, der følger af overenskomsterne.

Der nedsættes et ekspertudvalg, der skal bidrage med viden om barrierer for uddannelse gennem hele arbejdslivet.

- Tilbageerulle aftalen om elevfordeling fra juni 2021, så kriteriet om forældres indkomst i elevfordelingen på gymnasier ikke længere er gældende. Der skal i stedet fordeles efter transporttid. Regeringen vil gå videre med de tiltag, der sigter efter, at gymnasier i de mindre befolkede områder ikke lukker. Regeringen vil præsentere en ny model, der modvirker en skæv elevsammensætning især i de større byer.
- Videreføre aftalen om udflytning af uddannelser, men justere den sådan, at uddannelserne til sygeplejerske, pædagog, lærer og socialrådgiver ikke er omfattet af udflytningen.

Folkeskole og børn

Regeringen vil sætte folkeskolen fri sådan, at det åbenlyst vigtigste kommer i fokus – de basale færdigheder, børnenes udvikling, dannelse og trivsel, samt at skolen forbereder børnene på at tage en ungdomsuddannelse eller lære et håndværk.

Regeringen mener, at folkeskolens udfordringer og mulige løsninger fortsat skal udvikles i samarbejde med parterne bag 'Sammen om skolen'.

Sammen med frisættelsen af skolen vil regeringen foreslå muligheden for lokalt at konvertere understøttende undervisning til f.eks. kortere skoledage. Frigjorte midler som følge af en sådan omprioritering geninvesteres i folkeskolen til f.eks. to-voxsordeninger, elevpulje målrettet til at løfte udsatte elever mv.

Som led i partnerskabet ønsker regeringen at drøfte emner som f.eks. rammer og forventninger for samarbejdet mellem skole og hjem, samt hvordan den fortsatte brug af digitale virkemidler i undervisningen kan understøttes på en måde, hvor børn ikke tilbringer det meste af deres skoledag bag en skærm.

Regeringen vil tage initiativ til en ny betænkning for pædagogisk udvikling – "Den Grønne Betænkning". Det skal starte den pædagogiske samtale og udvikling i institutioner, skole, SFO, fritidshjem og klub – og i samfundet som helhed.

3.6 Trivsel

Et godt liv starter med et godt børneliv. Alle børn skal gives en tro på egne evner, livsmod og karakteregenskaber, som sætter dem i stand til at forme deres eget liv såvel som at præge de fællesskaber, de indgår i.

Det forudsætter gode rammer for børn og unge – i familien, fritidslivet, lokalsamfundet og i daginstitutioner, skoler og fritidstilbud. Rammer, som både sikrer den nødvendige læring – fagligt, såvel som socialt – og som samtidig giver plads til børns frie leg og mulighed for at stå i egen ret.

For selvom langt de fleste børn og unge har det godt, så oplever vi samtidig en bekymrende stigning i antallet, der ikke føler sig godt tilpas. Som f.eks. er ensomme eller mistrives. Vi skal have knækket kurven og fundet nye løsninger. Der er ingen enkle svar – men brug for en grundlæggende overvejelse og diskussion af, hvordan vi sikrer et stærkere fundament i vores børn og unge.

Rettesnoeren for regeringens børne- og ungepolitik er trivsel, myndiggørelse og livsmod. Vi skal styrke robustheden og selvtiliden hos vores unge. For vi har en dygtig, fantastisk og engageret ungdom i Danmark. Al den kraft skal vi have sat meget

bedre i spil i alle lag af vores samfund. Så de unge også kan se værdien i deres unikke bidrag og indgå i de mange fællesskaber, der udgør fundamentet i samfundet – og for mange også fundamentet i et godt liv.

Regeringen vil:

- Nedsætte en kommission for det gode børne- og ungdomsliv, der skal foreslå anbefalinger til, hvordan mistrivsel og sårbarhed kan forebygges og afhjælpes, samt hvordan robusthed og myndiggørelse styrkes. Kommissionen skal også se på indflydelsen fra sociale medier og andre større samfundstendenser.
- Indkalde til en trepartsaftale om de næsten 45.000 unge, der i dag hverken er i gang med en uddannelse eller er i arbejde. Regeringen ønsker at samle alle ansvarlige kræfter i samfundet om at finde nye veje og løsninger, der reelt kan hjælpe de unge ind på et nyt spor. Løsningerne skal bl.a. findes ved, at de unge får bedre mulighed for at være en del af samfundets forpligtende fællesskaber. Værdisættet i forslaget om en borgerpligt kan indgå aktivt – herunder kan det overvejes, om Forsvarets unikke muligheder for at løfte unge mennesker kan indgå som en del af tiltagene. Det er særskilt vigtigt for regeringen, at ingen unge efterlades uden fremtidsperspektiv. Aftalen skal give flere unge en hurtig og nem vej ind i arbejdsfællesskabet, mens andre unge har brug for hjælp til at gennemføre en uddannelse.
- Gennemføre en større satsning på fritidsjob og mindske barrierer sådan, at unge mennesker får bedre mulighed for at tage et fritidsjob og derigennem oplever at være på en arbejdsplads med alle de erfaringer, det giver.
- Udarbejde en hvidbog med initiativer, der kan beskytte børns færden på internettet, herunder afsøge muligheden for at indføre en digital børnebeskyttelseslov eller lignende.

Regeringen noterer sig, at der ikke længere er flertal bag forliget om Togfonden. Regeringen vil afklare prioriteringen af de konkrete projekter og drøfte den med Folketinget. Regeringen har besluttet, at forbindelsen over Vejle Fjord ikke gennemføres – de ca. 6 mia. kr. herfra reserveres til en fond, der f.eks. kan gå til at løfte børn eller klima.

3.7 Værdighed

Et samfund skal i høj grad vurderes på, hvordan de allermest udsatte behandles. Der er desværre grupper af mennesker, som i dag lever et marginaliseret liv, hvor de er klemte af et system, som de ikke kan finde rundt i. Og som er langt fra at kunne stå på egne ben. De er ikke mange, men de lever liv, som er milevidt fra det store flertals hverdag.

Der er en særlig gruppe af meget socialt udsatte borgere, f.eks. hjemløse, psykisk sårbare og mennesker med massive misbrugsproblemer, der har behov for at blive mødt af en helt anden indsats og et helt andet menneskesyn, end de mødes med i dag. Det handler om, at vi som samfund skal rumme de borgere, der af mange forskellige grunde lever deres liv på kanten.

Derfor ønsker regeringen at tage livtag med de svære dilemmaer – også dem, hvor løsningerne ikke kan findes med et snuptag – og lægge grundstenene til en ny

politik for de allermest udsatte. En politik, hvor de mødes med værdighed og på en måde, hvor vi tager langt bedre hånd om dem, som har allermest behov for det.

De mest udsatte skal fremover helt ud af beskæftigelsessystemet. I stedet skal de have en bredt funderet indsats med afsæt i det enkelte menneskes konkrete udfordringer. Målet skal være at styrke deres muligheder for et bedre og mere værdigt liv og skabe en vej ind i fællesskabet.

Regeringen vil:

- Sikre en bedre socialfaglig indsats for de allermest socialt udsatte borgere og nytænke deres møde med offentlige institutioner og sagsbehandlere, så det i langt højere grad sker på deres egne præmisser.
- Forlænge og forbedre det sociale frikort. Samt udvikle nye initiativer, der adresserer de særlige udfordringer, vi som samfund har med at give en værdig tilværelse for den lille gruppe af danskere, der ikke passer ind i de almindelige systemer.
- Følge op på evalueringen af ordningen med lægeordineret heroin og gennemføre tiltag, der giver mulighed for at tænke i nye indsatser, der kan sikre mere værdighed for f.eks. mennesker med massive misbrugsproblemer.
- Nedsætte en arbejdsgruppe om levevilkårene for personer, der sælger sex.
- Gennemlyse ordningerne for medicintilskud til forskellige grupper med henblik på, at socialt udsatte og børn og unge i udsatte familier mv. får den nødvendige medicin.
- Forenkle reglerne for digital fritagelse, så ældre og socialt udsatte lettere kan blive fritaget for digital selvbetjening og dialog med det offentlige.
- Afdække, om reglerne i sygedagpengesystemet virker efter hensigten, så meget alvorligt syge ikke udsættes for arbejdsprøvning mv. Regeringen har som klart sigte i en kritisk reformgennemgang på sygedagpengeområdet at se nærmere på de problematikker med borgere, der kommer i klemme, som påpeges af sygemeldte, kommuner og andre aktører.
- Bekæmpe hjemløshed. Det er et af velfærdssamfundets skyggesider, at vi til stadighed har problemer med hjemløshed. Også blandt unge. Regeringen vil bl.a. udbrede Housing First-tilgangen på hjemløseområdet.
- Fortsætte indsatsen for, at udsatte børn får bedre og tidlig hjælp og understøtte, at barnets lov implementeres.

3.8 Vækst

Regeringen vil arbejde for gode vækst- og konkurrencevilkår for erhvervslivet og fremme udenlandske investeringer i Danmark. Regeringen vil derfor understøtte eksisterende og nye styrkepositioner.

Danmark er et eksportorienteret land, og vores velstand er i høj grad skabt af at afsætte varer og tjenesteydelser verden over. En stærk evne til at begå sig på de internationale markeder fordrer, at vi fortsat udvikler vækst- og konkurrencevilkå-

rene for erhvervslivet. Og at vi for nye iværksættere fremmer udenlandske investeringer i Danmark samt skaber god adgang til relevant, kvalificeret arbejdskraft under ordnede forhold. Det skal ske samtidig med, at arbejdet med offentlig digitalisering fortsætter, og at der skabes gode muligheder for, at flere vækstvirksomheder slår rødder og bliver store arbejdspladser i Danmark.

Regeringen vil:

- Fremlægge en iværksætterstrategi, der styrker iværksætteri i hele Danmark. Regeringen ønsker at gøre det lettere for danskerne at investere i iværksættervirksomheder, mere attraktivt at være iværksætter uanset køn og lettere at tiltrække kapital. Regeringen vil herunder afdække mulige definitioner af iværksættervirksomheder med henblik på at vurdere, om der hensigtsmæssigt kan etableres en konkret definition. Der afsættes 300 mio. kr. til strategien.
- Tage initiativ til, at ATP i endnu højere grad kan investere i dansk iværksætteri, start-up-virksomheder mv.
- Lette adgangen til udenlandsk arbejdskraft, så længe ledigheden er lav. Regeringen vil derfor gøre den indgåede aftale om styrket international rekruttering permanent. Samtidig forstærkes indsatsen mod social dumping.

I tillæg hertil vil regeringen indføre en ny ordening med lavere beløbsgrænser for certificerede virksomheder, der er omfattet af ordnede løn og arbejdsvilkår. Der vil blive sat en årlig kvote på antallet af tilladelser. Det vil under ordnede forhold give adgang til ny arbejdskraft, og ordningen vil blive evalueret inden for to år. Regeringen vil derudover sikre hurtigere og mere effektiv sagsbehandling i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) og afsætte midler hertil på finansloven.

- Etablere et nyt erhvervsstøttesystem, herunder gennemføre en ny prioritering i erhvervsstøtten, der skal bidrage til at øge den strukturelle beskæftigelse med yderligere 4.000 fuldtidspersoner.

Erhvervsstøtten skal fortsat være et vigtigt værktøj til at fremme grøn vækst, innovation og konkurrenceevne på udvalgte områder. Ændringerne skal ske på baggrund af anbefalinger fra "Ekspertudvalget for fremtidens erhvervsstøtte" og med virkemidler, som giver bedre vilkår for erhvervslivet bredt set.

Regeringen vil herudover sanere erhvervsstøtten for 2 mia. kr. Heraf anvendes ½ mia. kr. til at nedsætte bo- og gaveafgiften ved generationsskifte af erhvervsvirksomheder fra 15 pct. til 10 pct., og ½ mia. kr. anvendes til at skabe en ny model for værdiansættelse. Endvidere anvendes 1 mia. kr. bl.a. til et F&U-fradrag.

- Annullere den planlagte skatteforhøjelse på løbende beskatning af selskabers ejendomsavancer (lagerbeskatning). Regeringen annullerer dermed en skattestramning for ca. 1 mia. kr. årligt.
- Understøtte og udvikle danske styrkepositioner som f.eks. life science, søfart og forædlede fødevarer – samtidig med, at vi fremmer opbygningen af nye, som f.eks. miljø- eller velfærdsteknologi. På ryggen af et fundament af gode, generelle rammevilkår skal det ske målrettet gennem brug af vækstplaner.

Der udarbejdes en samlet globaliseringsstrategi for dansk erhvervsliv i erkendelse af eksporterhvervenes centrale rolle for det danske samfund.

- Udvikle og fastholde Danmark som et digitalt foregangsland og udstillingsvindue. Digitalisering skal bruges til at skabe værdi for borgere, virksomheder, vores personale i den offentlige sektor og for landet som helhed. Derfor vil regeringen fortsætte de ambitiøse investeringer i digitalisering og automatisering på tværs af både den offentlige og private sektor. Samtidig skal vi sikre, at alle kan være med, uanset hvilke digitale kompetencer man besidder.
- Aktivt arbejde for at mindske mængden af byrder på erhvervslivet. Vi vil eksempelvis fortsætte arbejdet med Automatisk Erhvervsrapportering, der skal understøtte, at erhvervslivet og samfundet kan realisere det fulde potentiale på op mod 3 mia. kr. årligt ved digitalisering af bogførings- og regnskabsprocesser.
- Sikre endnu bedre samarbejde mellem myndigheder og erhvervsliv. Målet er at udfærdige en konkret plan for at nedbringe antallet af fejl, sikre mindre unødigt bureaukrati og bedre planlægning. En del af dette arbejde skal indebære, at myndigheders kontrol og tilsyn med virksomheder i højere grad målrettes de virksomheder, hvor risikoen for omgåelse af reglerne og snyd vurderes størst. Virksomheder, der efterlever reglerne, skal i langt mindre grad udsættes for kontrol og have vejledende kontrol. Målet er en samlet lettelse af byrderne på erhvervslivet.
- Have fokus på at undgå utilsigtet overimplementering af EU-regler. Vi skal fortsat gennemføre de EU-regler, vi er forpligtet til, men samtidig have et systematisk fokus på implementering af erhvervsrettet EU-lovgivning, så vi undgår unødigt restriktive regler til skade for danske virksomheder og arbejdspladser. Det sker med øje for eksempelvis klima og miljø. Arbejdet i Erhvervslivets EU- og Regelforum med deltagelse af erhvervsorganisationer og særligt sagkyndige, som kan rådgive om gennemførelsen af erhvervsrettet EU-lovgivning, fortsættes.
- Give udlandsdanskere, der har etableret sig i udlandet, samme muligheder for at tage deres familie med til Danmark som udenlandske arbejdstagere, der kommer til Danmark for at arbejde. Det skal ses i lyset af, at danskere, som rejser ud i verden, bidrager til innovation og til et stærkt dansk erhvervsliv.
- Regeringen vil følge op på anbefalingerne fra ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder.

4. Ambitiøs klimahandling

Klimakrisen er vor generations største udfordring.

Regeringen sætter med dette regeringsgrundlag de mest ambitiøse klimamål for Danmark nogensinde.

Verden er på vej mod temperaturstigninger, der langt overstiger målet for Paris-aftalen, og vi mærker allerede, at klimaet forandrer sig.

Samtidig står vi midt i en natur- og biodiversitetskrise. Plante- og dyrearter uddør hurtigere end nogensinde, og naturudfordringerne er massive og globale.

På trods af den markante indsats for at modvirke klimaforandringerne er det samtidig ansvarligt at sikre Danmark bedre mod oversvømmelser og ekstremt vejr, som vi desværre allerede må forvente. Regeringen vil derfor udarbejde en national klimatilpasningsplan, som understøtter, at de nødvendige indsatser iværksættes rettidigt, samt sikre at indsatsen organiseres bedst muligt.

Regeringen vil træffe de fornødne beslutninger, der bringer Danmark helt i mål med reduktionsmålet for 2025 og 2030. 70 pct.-målsætningen skal bl.a. nås ved at realisere land- og skovbrugssektorens reduktionsmål svarende til det aftalte i landbrugsaftalen fra 2021.

Det er helt centralt for regeringen at holde tempo og sikre en grundig implementering af de mange tiltag, som er politisk vedtaget, så vi kommer helt i mål. I takt med at målene indfries, er regeringen parat til at sætte nye, ambitiøse mål.

Det er tvingende nødvendigt for både Danmark og for Europa at gøre sig hurtigt fri af fossile brændsler af sikkerhedspolitiske årsager – også af hensyn til priserne på el og opvarmning i danske husstande. Det er regeringens mål, at så mange husstande som muligt kommer væk fra individuelle gas- og oliefyr så hurtigt som muligt, hvilket vil bidrage til at sænke danskernes udgifter til energi i de kommende vintre.

For at understøtte implementering i alle led vil regeringen derfor efter samme model som den nationale operative stab (NOST) nedsætte en national energikrisestab (NEKST).

NEKST skal med inddragelse af relevante samfundsaktører bl.a.:

- Sikre en national koordinering af udrulningen af fjernvarme og andre indsatser, som har til formål hurtigst muligt at nedbringe forbruget af naturgas og erstatte det med vedvarende energi.

- Identificere barrierer for de aftalte ambitioner for skalering af sol og vind på land samt havvind og anbefale regeringen eventuelle tiltag, der kan accelerere udbygningen.
- Understøtte udbygning af elnettet de steder, hvor der allerede i dag er udfordringer med kapaciteten, og bidrage til, at udbygningen er på forkant med elforbruget og produktionen af strøm fra vedvarende energi.

4.1 I mål med 70 pct.-målsætningen

Danmark skal være et grønt foregangsland, der sætter og indfrier ambitiøse klimamål og klimaindsatser og på den måde inspirerer andre lande til at følge med. Det er koblingen af handling på den grønne omstilling og fortsat økonomisk vækst, som vil få andre lande til at kigge til Danmark. Vi skal vise verden, at det er muligt at balancere høje klimaambitioner, konkurrencedygtigt erhvervsliv og social sammenhængskraft.

Regeringen vil:

- Indfri reduktionsmålet for 2025 – og indfri reduktionsmålet for 2030.
- Sikre, at de drivhusgasreduktioner, der er aftalt politisk, realiseres i praksis.
- Såfremt forudsætningerne ændres, så klimafremskrivningen i 2025 eller senere viser, at 70 pct. målsætningen ikke nås med aftalte konkrete virkemidler, foreslå yderligere konkrete virkemidler, som sikrer, at vi når i mål.
- Arbejde for ambitiøs og omkostningseffektiv klima- og energiregulering i EU, der kan bidrage til indfrielse af 70 pct.-målsætningen og samtidig gøre Europa uafhængig af russisk fossil energi.

4.2 Nye klimamål

Danmark har med vores virksomheder, teknologier og viden en mulighed for og en forpligtelse til at fremme udbredelsen af grønne løsninger i EU og globalt. Regeringen vil arbejde for et ambitiøst 2040-klimamål i EU og fortsætte arbejdet med at indgå grønne strategiske partnerskaber med andre lande. Regeringen vil fortsætte myndighedssamarbejdet med lande verden over om udbredelse af danske erfaringer fra årtiers arbejde med grøn omstilling.

I takt med, at vi selv når 70 pct.-målsætningen, er det naturligt at opstille nye mål, der kontinuerligt kan sikre et højt tempo samtidig med, at vi øger fokus på implementeringen af allerede besluttede initiativer.

Regeringen vil fremrykke målet om klimaneutralitet til 2045. Og sætte et nyt mål om 110 pct. reduktion i 2050 i forhold til 1990.

Regeringen vil foreslå et ambitiøst reduktionsmål for 2035 samt vurdere, om reduktionsmålet i 2030 skal opjusteres yderligere.

Regeringen ønsker at hæve ambitionerne for Danmarks aftryk i verden ved at opstille et mål for den danske klimaeffekt forstået som den internationale klimaeffekt, der følger af den danske eksport af energiteknologi og tjenesteydelser. Der skal i

samarbejde med dansk erhvervsliv skabes et solidt fagligt fundament for målet, inden det behandles politisk.

Regeringen vil nedbringe klimaaftrykket på de offentlige indkøb, herunder også indkøb af transport og opførelse af offentlige bygninger.

Regeringen vil undersøge konsekvenserne af at opsætte et mål for CO₂e-aftrykket for det danske forbrug.

4.3 Vision for fremtidens danske fødevarerproduktion

Danmark er et af de mest intensivt dyrkede lande i verden. Vi producerer fødevarer nok til at brødføde mere end dobbelt så mange mennesker, end vi selv er. Det er godt for verden, og det er med til at skabe eksportindtægter og arbejdspladser.

Vi skal producere fødevarer af høj kvalitet og på en innovativ, bæredygtig og mere klimavenlig måde. Dansk landbrug står allerede stærkt, når det gælder grøn innovation. Det er regeringens ambition, at man fortsat skal udvikle – ikke afvikle – den danske fødevarerproduktion.

I de kommende år står landbruget og fødevarersektoren over for en ambitiøs omstilling på mange områder. Udledningerne skal nedbringes markant, vi skal beskytte drikkevandet bedre, have mere natur og skov samt styrke økologi og den plantebaserede produktion. Regeringen noterer sig, at erhvervet selv har høje ambitioner for den grønne omstilling.

Regeringen vil fremlægge et forslag til klimaafgift på landbruget, når Ekspertgruppen for en Grøn skattereform har fremlagt deres konklusioner. Klimaafgiften skal sikre implementering af udviklingssporet og opfyldelse af det bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektoren på 55-65 pct. i 2030 i forhold til 1990. Regeringen vil bede ekspertudvalget fremlægge forskellige scenarier for at nå dette mål på linje med de anbefalinger udvalget fremlagde i forbindelse med CO₂e-afgiften på industri, herunder hensyntagen til at modvirke udflytning af produktion, inddrage internationale erfaringer og muligheden for at lægge CO₂e-afgift på slutforbruget som et muligt virkemiddel.

Afgiften skal udformes på en måde, hvor erhvervet understøttes, således at erhvervets konkurrenceevne ikke forringes, og der dermed ikke flyttes arbejdspladser ud af landet samlet set. Implementeringen sker dermed i tråd med det, som et bredt flertal i Folketinget stod bag med klimaloven fra 2020: "Indfrielsen af Danmarks klimamål skal ske så omkostningseffektivt som muligt under hensyntagen til både den langsigtede grønne omstilling, bæredygtig erhvervsudvikling og dansk konkurrencekraft, sunde offentlige finanser og beskæftigelse, samt at dansk erhvervsliv skal udvikles og ikke afvikles."

Reduktionerne skal realiseres med fokus på at gå fra udvikling til implementering af de udviklingsspor, som er sat i gang med landbrugsaftalen. Her blev der peget på et samlet potentiale for reduktioner på 5 mio. ton CO₂e i 2030 fra brun bioraffinering, håndtering af gylle og gødning, fodertilsætningsstoffer, fordobling af det økologiske areal og yderligere udtagning af lavbundsjord. Dette potentiale er på toppen af de allerede aftalte reduktioner på ca. 1,9 mio. ton CO₂e, hvor virkemidlerne allerede er besluttet med aftalen fra 2021. Regeringen vil have fokus på at få disse virkemidler implementeret hurtigst muligt.

Derfor skal der investeres i den grønne omstilling, fødevarereproduktionen og dets konkurrenceforhold. Dansk fødevarereproduktion skal være et eksempel til efterlævelse for andre landes omstilling af landbruget, og derfor skal det sikres, at produktionen ikke bare flyttes ud af landet. Derfor skal provenuet fra afgiften direkte føres tilbage til landbruget, så erhvervets omstilling understøttes. Og regeringen ønsker derudover at bruge en del af Grøn Fond på yderligere investeringer i teknologi i landbrugets grønne omstilling.

Hvis vi skal lykkes med at omstille og udvikle dansk landbrug, kræver det, at vi ser alle indsatserne og udfordringerne i en sammenhæng.

Regeringen vil derfor nedsætte et partnerskab med landbrug, fødevarerektor, naturorganisationer, forbrugerorganisationer og kommuner, som skal komme med oplæg til en samlet visionsplan for dansk landbrug.

Partnerskabet skal komme med sine anbefalinger ultimo 2023 med henblik på, at der i første halvår 2024 kan laves en samlet visionsplan for dansk landbrug. En samlet visionsplan skal ligeledes adressere de samlede mål for arealanvendelsen i Danmark til landbrug, natur, udbygning af vedvarende energi mv.

Udover behovet for at aftale nye initiativer for fødevarererhvervet vil regeringen have et stort fokus på implementeringen af landbrugsaftalen. Herunder udtag af lavbundslande, som går for langsomt.

4.4 Havplan og udvikling af det danske fiskerierhverv

Regeringen vil fremlægge en ny opdateret havplan, med en ambition om 10 pct. strengt beskyttet og 20 pct. beskyttet hav. Havplanen vil være økosystembaseret, basere sig på havstrategien og bl.a. indeholde en nærmere definition af de 20 pct. beskyttede hav, hvor regeringen forudsætter, at der er sameksistens mellem havvind, fiskeri og de nødvendige hensyn til natur og biodiversitet.

Det danske fiskerierhverv er udfordret, og der er brug for en fornyet dialog og udarbejdelse af en samlet vision for et bæredygtigt fiskeri i Danmark, både i forhold til miljø, økonomi og mulighederne for at fastholde og udvikle arbejdspladser i landdistrikterne. Derfor forlægges den åbne kystfiskerordning i 2023, så den kan blive indtænkt i Fiskerikommissionens arbejde. For rettidigt at kunne foretage de relevante ændringer, fremrykkes deadline for kommissionen til den 1. oktober 2023 som basis for yderligere diskussion om erhvervet, der også skal omfatte udfordringerne ved et eventuelt trawlforbud i Bælthavet.

4.5 Mere dansk skov

Regeringen vil fremlægge en ambitiøs skovplan med et mål om etablering af 250.000 hektar ny skov i Danmark. Etablering af ny skov bidrager væsentligt til at nå klimaneutralitet og på sigt nettonegative emissioner.

Skovplanen skal sikre størst mulig synergi og afvejning mellem de mange formål med ny skov, identificere centrale aktører og allerede eksisterende fonde samt tænke i virkemidler.

Det skal ske sideløbende med udarbejdelsen af visionsplanen, hvor der bl.a. skal være fokus på at komme i gang med den private skovrejsning. Skovplanen og

skovrejsning finansieres af Grøn Fond, idet der tilstræbes så stort et bidrag som muligt fra private aktører og eksisterende tilskud.

4.6 Øge udbygningen af vedvarende energi og omstilling væk fra fossil opvarmning

Vi skal gøre os hurtigere fri af russisk gas og sætte turbo på den grønne omstilling med mere vedvarende energi. Nordsøen og Østersøen skal være grønne kraftcentre, der leverer grøn strøm til resten af Europa. Unødigt bureaukrati og en uhenigtsmæssig opgavefordeling må ikke stå i vejen for hurtig og effektiv udbygning af vedvarende energi.

Regeringen vil:

- Afkorte sagsbehandlingstiden for etablering af vedvarende energi, så den ikke sættes på pause på grund af bureaukrati. Herunder vil regeringen se på, om der kan etableres smidigere modeller for udbygning af havvind samtidig med, at samfundet sikres en rimelig del af indtægterne fra energiudvindingen på land og til vands – eventuelt i form af en opdateret koncessionsmodel. Regeringen vil også fremme samarbejde i Nordsø- og Østersøregionerne om en hurtigere og koordineret udbygning med nødvendig infrastruktur til fremme af grøn omstilling og havvind.
- Igangsætte en analyse af, om den nuværende opgavefordeling mellem statslige myndigheder, regioner og kommuner kan effektiviseres, med henblik på at sikre højt tempo i udbygningen af vedvarende energi på land. Her vil regeringen arbejde for, at staten kommer til at spille en aktiv rolle i planlægningen af energiparker som supplement til den kommunale planlægning af vedvarende energiprojekter. Udbygningen af energiparkerne skal være markedsdrevet og varetages af private aktører.
- Regeringen opfatter fremtidens energisystem som kritisk infrastruktur. Ved udbygningen af vedvarende energi og det danske elnet skal der derfor stilles krav om de mest sikre og bæredygtige løsninger på markedet. Der skal sikres øget bæredygtighed i udbuddene under iagttagelse af principperne i EU's taksonomi for miljømæssig bæredygtighed og de danske klimamålsætninger samt redskaber som ESG- og livscyklusvurderinger. En særlig udfordring bliver at skabe sikre, stabile og bæredygtige forsyningskæder til hele den grønne omstilling fra Europa og ligesindede lande. Regeringen vil derfor engagere sig helhjertet i udviklingen af en ny europæisk industripolitik med dette formål.
- Øge afkoblingspuljen finansieret af Grøn Fond, så der frem mod 2030 er midler til at fremme danskernes afkobling fra gasnettet ved at afløfte udgiften på ca. 8.000 kr., som det statslige gasdistributionsselskab Evida opkræver ved afkobling fra nettet.
- Sikre et stærkt fokus på energieffektivisering af både private hjem, virksomheder og offentlige bygninger.
- Igangsætte en udbygningsplan af elnettet og afdække tiltag til at understøtte rettidige og effektive investeringer i elnettet. Regeringen vil undersøge, om der er behov for yderligere tiltag til at udnytte elnettet mere effektivt, herunder bl.a. via et mere fleksibelt elforbrug. Dette arbejde tager afsæt i indsatsen i NEKST og kan afstedkomme ændret netregulering.

- Etablere partnerskabet 'Sammen om klimaet', der skal understøtte en accelereret klimahandling på tværs af stat, kommuner og regioner, civilsamfund og erhvervsliv med vægt på det borgerrettede.
- Øge produktionen af biogas, så Danmark hurtigere kan fortrænge russisk naturgas. Herunder så vidt muligt fremrykke de aftalte udbud.

4.7 En grønnere transport

Regeringen ønsker at fremskynde udviklingen af grøn transport i Danmark frem mod 2030.

Regeringen vil:

- Belyse effekterne af aftalen om grøn omstilling af vejtransporten med henblik på at gøre den mere effektiv i lyset af teknologiudviklingen. Her skal mulighederne for at øge ambitionerne på antallet af rene elbiler undersøges.
- Sætte yderligere handling bag fremme af nulemissionslastbiler med afsæt i puljen til drivmiddelinfrastruktur til tung vejtransport fra Infrastrukturforliget i 2021. Det skal f.eks. fremme omlægning af flåder og opsætning af lade-standere.
- Indføre en passagerafgift på flyrejser på gennemsnitligt 100 kr. Provenuet herfra anvendes bl.a. til tiltag for lufthavnene og områderne omkring, finansiering af den grønne indenrigsrute samt en forhøjet ældrecheck.
- Gøre det muligt at etablere en grøn indenrigsrute i 2025 og senest i 2030 fuld grøn indenrigsflyvning finansieret af passagerafgiften samt øge tempoet i omstillingen af den tunge transport samt søfart og luftfart bl.a. ved at fremme elektrificering og grønne brændstoffer.

4.8 Natur og biodiversitet

Regeringen vil indføre en samlet lov om natur og biodiversitet med mål og virkemidler for et grønnere Danmark. Målet er at bidrage til EU's biodiversitetsstrategi for 2030, som har som mål, at 30 pct. af EU's areal til lands og til havs skal være beskyttet natur, hvoraf 10 pct. skal være strengt beskyttet natur. Målsætningerne skal udarbejdes under hensyntagen til den samlede arealanvendelse i Danmark, herunder sameksistens med landbrug og udbygning med vedvarende energi. Målsætningerne skal endvidere tænkes sammen med en ny havplan.

De politiske indsatser skal hvile på et fagligt grundlag, hvor der i udgangspunktet inddrages vurderinger fra mere end én faglig kilde. Indsatserne skal prioriteres, så der skabes mest miljø- og natureffekt for de afsatte ressourcer.

Drikkevandsbeskyttelse

Vi har noget af verdens bedste vand. Og det skal vi trygt kunne drikke. Det er fuldstændig naturligt for os danskere at åbne for vandhanen og drikke vandet. Uden smag af klor, og uden at det er pakket ind i plastik. Sådan skal det også være i fremtiden.

Regeringens vision indebærer, at vi skal passe bedre på disse arealer. Det kunne f.eks. være ved øget økologi eller omlægning til natur.

Men det går alt for langsomt med at beskytte arealerne. Særligt i de boringsnære områder. Regeringen vil derfor straks tage initiativ til en akut plan for at beskytte boringerne (BNBO-områder), hvor vi skal sikre, at alle parter gør en stor indsats, og der er incitament til at omstille. Der har ikke været den ønskede fremdrift fra især kommunalt hold, hvilket er nødvendigt for at komme i mål som aftalt.

Herudover skal vandselskaberne have bedre muligheder for at sikre grundvand i deres områder. Det skal således undersøges, om der kan gives bedre mulighed for eksempelvis lange afskrivningsperioder og lån. Drikkevandsfonden skal forøges som led i at løse denne opgave.

På længere sigt er der brug for at gøre mere. Ifølge DANVA er der i dag udfordringer ved op imod 200.000 hektar. Der er dog brug for betydelig mere viden om det eksakte behov for beskyttelse af grundvandet. Regeringen vil derfor igangsætte en kortlægning af de 640.000 hektar, der i dag er udpeget som indsatsområder, med henblik på at beskytte drikkevandet.

Beskyttelsen skal tænkes sammen med etablering af natur på dele af de nævnte arealer. Det skal samtænkes med, at der skal sættes fart på udtagning af 100.000 hektarer lavbundsjord og randarealer, som blev aftalt med landbrugsaftalen fra 2021.

Vandmiljøet

Danmark skal leve op til vandrammedirektivet, som det er aftalt i aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug.

Plastforurening

Der skal gennemføres en plasthandlingsplan med det mål at få nedbragt plastik i den danske natur.

Miljø

Regeringen vil gennemføre oprensning af generationsforureninger i overensstemmelse med aftalen herom. Desuden skal sikres konkret opfølgning bag den allerede besluttede nationale handlingsplan for at afværge, inddæmme og oprense PFAS-forureninger.

Regeringen vil arbejde for et forbud mod PFAS-stoffer på EU-plan og tage initiativer til begrænsning af brugen i Danmark, ligesom regeringen vil sikre mindre brug af farlige kemikalier, herunder i forbrugsvarer.

Spildevandsektoren i Danmark er på mange måder i god gang med den grønne omstilling, men der kan gøres mere. Det skal identificeres, hvor det vil give bedst miljømæssig effekt at investere i udvidelse af kapaciteten i rensningsanlæg, så større vandmængder bedre håndteres, og antallet af overløb nedbringes.

Som en del af indsatsen for klimasikring skal der sættes skub i etableringen af minivådområder, der både kan have en positiv klimaeffekt og samtidig virke som vandparkering ved store regnskyl. Sagsbehandlingen skal gøres mere smidig uden besværlige regler og komplicerede godkendelsesprocedurer, så projekterne bliver ført ud i livet.

Regeringen vil også ændre spildevandsafgiften, så udledning af urensset spildevand fra overløb får en højere afgift end udledning af rensset spildevand. Regeringen vil se på kravene til rensning af spildevandet, så spredning af miljøskadelige stoffer – herunder PFOS/PFAS – minimeres, og gøre det lettere for vandselskaberne at etablere biogas-, pyrolyse-, kalkrensning- og andre grønne løsninger.

Råstofplanlægning

Regeringen vil tage initiativ til en råstofplan, som understøtter en bæredygtig udvinding af sand og grus samt mere genanvendelse af byggematerialer. Det skal sikres, at vi har tilstrækkelige råstoffer til energisektoren og byggeriet – uden at vi sætter naturen og havnaturen over styr.

Naturnationalparker og nationalparker

De 15 besluttede naturnationalparker skal gennemføres, idet lokale kommunalbestyrelser/byråd involveres i parkernes gennemførelse og fremtidige drift. Dispensationsmuligheden fra dyrevelfærdsloven skal evalueres, så dyrevelfærden sikres i naturnationalparkerne.

Der skal etableres lokale bestyrelser med relevant deltagelse efter inspiration fra organiseringen af de fem nationalparker.

Der kan udpeges yderligere op til fem områder, hvor der kan etableres naturnationalparker. Der kan endvidere arbejdes på, at der kan udpeges op til tre yderligere nationalparker, f.eks. Åmosen på Vestsjælland m.fl., for at skabe store sammenhængende naturområder, hvor naturen får prioritet.

4.9 Den globale klimaindsats

Regeringen vil arbejde for, at EU fortsat går forrest i de internationale klimaaftaler. Både når det handler om at begrænse de store udlederes og rige landes globale klimaaftryk – også uden for egne grænser – og om at støtte de mest sårbare lande, der lider under de største tab og skader som følge af den globale opvarmning.

Regeringen vil fremlægge en plan for, hvordan Danmark kan leve op til sin del af de samlede forpligtigelser i de globale klimaaftaler, særligt fra COP15 og COP27, om finansiering til verdens fattigste lande. Det skal undersøges, hvordan risikofulde offentlige midler kan bruges som middel til at gear flere private midler.

5. Beredte i en usikker verden

Den internationale orden er under opbrud, og demokratiske værdier er under pres globalt. Vi skal derfor bruge vores alliancer og vores medlemskab af EU og NATO til at forsvare landes ret til selvbestemmelse, menneskerettigheder og demokrati.

Det gælder ikke mindst i den aktuelle sikkerhedsmæssige situation for Danmark og vores allierede, som er alvorlig og derfor kræver øget politisk opmærksomhed.

Den internationale verdensorden forandres – geopolitisk, økonomisk og militært. Det kræver et tættere samarbejde og en forståelse af, at forhold som handel, klima, migration, teknologi, forskning og udvikling nu i høj grad har at gøre med sikkerhedspolitik. Det kræver lydhørhed og engagement globalt. Og det kræver, at Danmark styrker vores sikkerhed og vedvarende fastholder vores arbejde for at sætte internationale aftryk.

5.1 Styrkelse af dansk forsvar og sikkerhed

Der er krig i Europa. Ruslands angreb på Ukraine har for altid forandret Europa og markant ændret den trussel, vi står over for. Spændingerne i Danmarks nærområder øges. Truslerne ændrer karakter og stiller nye krav til dansk forsvar og beredskab.

Kampen for Ukraines frihed er vores og Europas kamp for frihed. Derfor skal vi stå sammen med vores allierede i kampen for de værdier, som vi i generationer har kæmpet for. Afskaffelsen af forsvarsforbeholdet sendte et klart signal om, at Danmark som land er klar til at løfte sin del af opgaven. Det signal skal vi nu følge til dørs.

NATO er hjørnестenen i Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik. Danmark skal derfor støtte NATOs planer om et styrket forsvar og større evne til afskrækkelse med styrker på højere beredskabsniveau i forsvaret mod truslen fra Rusland.

Med den kommende udvidelse af NATO med Sverige og Finland vil Norden og Østersøregionen få ny og særlig betydning i forsvars- og sikkerhedspolitikken. Danmark har særlige muligheder her og et vigtigt medansvar for de baltiske landes sikkerhed. Det vil regeringen prioritere højt. Samtidig vil Danmark styrke forsvarssamarbejdet med USA og andre nære allierede.

De nye sikkerhedspolitiske udfordringer ses også i Arktis og det høje nord. Målet er stadig, at området vedbliver med at være et lavspændingsområde. I tæt samarbejde med Grønland og Færøerne vil regeringen med det mål for øje styrke tilstedeværelsen og overvågningen i området.

Med afskaffelsen af forsvarsforbeholdet har Danmark nye muligheder for at tage et større ansvar for fred og sikkerhed i Europa. Samtidig styrker samarbejdet dansk erhvervslivs muligheder for vækst og arbejdspladser.

Alt det leder til, at vi skal styrke vores forsvar. Med det nationale kompromis i foråret 2022 tog vi vigtige skridt i den retning. Nu skal vi videre, så Danmark tager hånd om egen sikkerhed og løfter sin del af ansvaret over for vores allierede både i regi af NATO og i regi af EU.

Regeringen vil derfor fremrykke indfasningen af det varige løft af udgifterne til forsvar og sikkerhed til 2 pct. af BNP fra 2033 til 2030 svarende til 4½ mia. kr. mere end forudsat i det nationale kompromis om dansk sikkerhedspolitik. Danskerne bidrager til styrkelsen af vores fælles sikkerhed ved afskaffelsen af en helligdag.

Som en del af det nye forsvarsforlig ønsker regeringen bl.a. at styrke værnepligten og at sikre mere ligestilling mellem mænd og kvinder. Vi vil styrke forskning i f.eks. cybersikkerhed i samfundet og fortsat grøn omstilling af forsvaret. Samtidig skal Forsvarets digitalisering styrkes, og med tæt inddragelse af dansk forsvarsindustri og forskning skal der gennemføres et teknologisk løft, der ruster Danmark til at imødegå fremtidens trusler og udfordringer. Vi skal også fokusere på fastholdelse af medarbejdere i Forsvaret ved at sikre bedre samspil mellem Forsvarets uddannelser og de civile uddannelser.

Vi skal ligesom andre lande sikre, at Danmark indberetter alle relevante udgifter til NATO som led i opfyldelsen af målet, og at vi har et effektivt og velorganiseret forsvar. Som en del af arbejdet med et kommende forsvarsforlig vil regeringen se på Forsvarets samlede organisering og ledelsesstruktur.

Regeringen vil i forbindelse med udmøntning af det kommende forsvarsforlig tænke i den geografiske balance. Nye investeringer og arbejdspladser skal placeres med dette for øje.

Regeringen vil fortsætte Danmarks støtte til Ukraines frihedskamp – økonomisk, militært, humanitært og med trænings- og genopbygningsindsatser. Regeringen vil etablere en fond, der skal sikre en fortsat stærk civil og militær støtte til Ukraine og fastholde Danmark blandt de største bidragsydere relativt til vores størrelse.

Det danske samfund skal gøres mere robust i mødet med fremtidens trusler, udfordringer og kriser. Derfor vil regeringen tage initiativ til at styrke organiseringen og prioriteringen af samfundsberedskab, krisestyring, kritisk infrastruktur og forsyningssikkerhed.

Vi er samtidig en del af en bredere global kamp om indflydelse, viden og ressourcer. Og om selve værdierne bag den internationale retsorden. Sammen med vores partnere og allierede skal vi sikre adgang til kritiske ressourcer, være på forkant med den teknologiske udvikling på f.eks. kvanteområdet og beskytte os mod trusler fra cyberangreb.

Vi skal styrke Udenrigstjenesten og det danske diplomati og dermed sikre Danmark en stærkere stemme globalt. Det gælder både om at udbygge samarbejdet med især ligesindede lande, og det gælder om at fremme indsatsen for at skabe frihed og menneskerettigheder verden over. Og regeringen vil arbejde målrettet for, at Danmark opnår valg til FN's Sikkerhedsråd i perioden 2025-2026.

Frihandel gavner Danmark og er samtidig en vej til at skabe velstand og løfte folk verden over ud af fattigdom. Derfor skal Danmark spille en aktiv rolle for at fjerne handelsbarrierer og skabe øget global samhandel.

Udenrigstjenesten spiller også en afgørende rolle for Danmark som eksportnation. Både på nye og eksisterende markeder og inden for etablerede og kommende styrkepositioner, hvor eksempelvis grøn teknologi og omstilling er århundredets eksportmulighed for Danmark.

Set i lyset af de massive forandringer i det globale landskab, som er sket alene i 2022, vil regeringen lave en ny udenrigspolitisk strategi for, hvordan regeringen ønsker at varetage landets sikkerhedspolitiske, værdipolitiske og økonomiske interesser i verden.

Regeringen vil endvidere fastholde muligheden for, at der i særlige tilfælde kan udnævnes politisk udpegede ambassadører.

5.2 Aktiv stemme i Europa

Der er brug for et stærkere Europa i en usikker verden. De udfordringer, som Danmark og Europa står over for, kræver et stærkt og forpligtende europæisk samarbejde med en engageret dansk stemme.

Regeringen ønsker et handlekraftigt EU, der fokuserer på de mest presserende udfordringer, hvor merværdien af samarbejdet er størst. EU skal i endnu højere grad bruge sine økonomiske muskler til at præge udviklingen omkring os og forsvare europæiske interesser og værdier. Det kræver et indre marked i udvikling, sunde offentlige finanser og en ansvarlig økonomisk politik.

EU skal fortsætte med at være en gevinst for europæerne og danskerne. Ikke blot som et tæt økonomisk samarbejde, men også som en drivkraft for fred og frihed samt en grøn og digital omstilling.

På klimaområdet er det afgørende for regeringen, at Danmark går forrest i EU, så EU kan gå forrest i verden. EU skal hæve barren i den globale klimakamp og vise vejen frem til klimaneutralitet og hurtigere udfasning af fossile brændsler, særligt i transportsektoren.

EU er på nogle områder blevet for afhængig af omverdenen og af enkeltlande. Det risikerer at koste os dyrt og udfordre adgangen til strategisk vigtige materialer og råstoffer. Regeringen vil arbejde for en mere robust handels- og industripolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed og sikrer EU's rolle i morgendagens teknologier – uden at EU lukker sig om sig selv.

EU er mere end et handelssamarbejde. Det er et værdifællesskab, som hviler på et fælles værdigrundlag. Alle medlemslande skal respektere EU's grundlæggende værdier og retsstatsprincippet. Ellers kan EU ikke effektivt forsvare og fremme den frihed og det retsstatsprincip, som er selve grundlaget for EU og for de enkelte landes EU-medlemskab.

Flere lande kan med fordel knyttes tættere til EU. Det gælder ikke mindst Ukraine, som har fået kandidatstatus. Regeringen støtter et EU-medlemskab til Ukraine på

sigt og vil insistere på en åben og meritbaseret udvidelsesproces i håndteringen af nye ansøgere og kandidatlande, herunder Ukraine. Hvis kandidatlande og EU ikke er klar til eventuelle udvidelser, risikerer det at underminere EU's sammenhængskraft.

EU bør også spille en vigtig rolle, når det kommer til at skabe ro ved Europas ydre grænser. Vi må forvente, at de kommer yderligere under pres i de kommende år, og her skal Danmark arbejde for en skærpet indsats i regi af EU-samarbejdet.

Den 1. juli 2025 overtager Danmark formandskabet i EU og skal i et halvt år lede medlemslandenes forhandlinger i Ministerrådet og med Europa-Parlamentet. Det er en stor opgave, som regeringen vil give høj prioritet. Det danske formandskab skal sætte en ambitiøs dagsorden og i tæt samarbejde med de øvrige medlemslande og EU's institutioner levere resultater, der driver EU fremad i tråd med førnævnte principper.

Regeringen vil tage initiativ til en ny europapolitisk aftale og styrke Danmarks europapolitiske indsats frem mod EU-formandskabet i 2025.

Regeringen vil arbejde for, at danske virksomheder kan konkurrere på lige og fair vilkår, ved at alle, både danske og internationale virksomheder, bidrager til finansieringen af velfærdssamfundet. Det inkluderer også de globale tech-giganter.

Regeringen vil aktivt styrke indsatsen for en effektiv og fair selskabsbeskatning og arbejde internationalt for at imødegå skatteunddragelse samt skattely og hvidvask. Regeringen vil presse på for en effektiv gennemførelse af den globale aftale om selskabsskat for at sikre minimumsbeskatning af store multinationale koncerner samt øget og fair beskatning af globale tech-giganter.

5.3 Øget indsats i nærområder og Afrika

Det internationale system, der har tjent os så godt og er forudsætningen for stabilitet, velstand og sikkerhed i Europa, er under pres. Der er kræfter, som udfordrer selve kernen i vores værdier. De må ikke stå uimodsagt.

Danmark skal engagere sig i en troværdig og ligeværdig dialog. Særligt over for udviklingslandene i det globale syd, som ofte oplever ikke at blive hørt, selvom de påvirkes hårdt af den globale udvikling og har mindst at stå imod med. Det gælder bl.a. konsekvenserne af klimakrisen, fattigdom, fødevarekrisen mm. Vi skal sikre, at det internationale system og universelle værdier leverer konkrete løsninger på deres udfordringer. Og på globale udfordringer.

Disse hensyn vil regeringen tage højde for i udarbejdelsen af den næste udviklingspolitiske strategi baseret på menneskerettigheder, som initieres i 2024. Et vigtigt afsæt for denne er, at regeringen vil prioritere at leve op til FN's målsætning om at bruge 0,7 pct. af BNI på udviklingsbistand. Regeringen vil inden for rammerne af gennemførelsen af FN's verdensmål sætte fokus på etablering af sociale velfærdsydelser og sikkerhedsnet og i tilknytning hertil styrkelse af det lokale civilsamfund. Der skal være fokus på øget modstandsdygtighed hos fattige og sårbare lande og mennesker.

Danmark har en årelang tradition for at tage ansvar og bidrage. Vi skal drive den grønne omstilling fremad globalt, bl.a. gennem grønne strategiske partnerskaber

og ved at arbejde for internationale rammevilkår, der kan fremme grønne investeringer. Udviklingsindsatsen skal bl.a. understøtte klimatilpasning, grøn omstilling og mere arbejde for bedre natur og miljø. Udviklingsindsatsen skal ligeledes understøtte handel og udbredelse af markedsøkonomiske principper, herunder en bedre håndhævelse af den private ejendomsret i udviklingslandene. Regeringen vil derudover arbejde for at lave bilaterale aftaler med lande med mulighed for udveksling og uddannelse af unge mennesker.

Regeringen vil have særligt fokus på Afrika i regi af den kommende strategi og sætte sig i spidsen for at skabe en ramme for en markant styrket europæisk indsats i Afrika. En samlet plan for Afrika skal samtænke og styrke de mange nuværende og fremtidige bilaterale og europæiske tiltag og sigte efter at skabe samarbejde, sikkerhed og flere muligheder.

5.4 Nyt asylsystem

Det nuværende asylsystem er inhumant og dysfunktionelt.

Europa oplever allerede en hastigt stigende tilstrømning af flygtning og migranter, som vil sætte pres på vores ydre grænser, hvilket EU skal gøre mere for at tackle. Dertil kommer, at klimaforandringer, befolkningstilvækst, ustabilitet og manglende muligheder for unge vil forstærke tilstrømningen mod Europa.

Danmark skal grundlæggende bidrage til, at årsagerne til migration og flygtningestrømme bekæmpes. Det kræver en ambitiøs klimaindsats og en bæredygtig økonomisk udvikling i særligt Afrika.

Ingen mennesker flygter uden grund, og som et velstående land har Danmark en forpligtelse til at hjælpe verdens flygtninge.

Danmark vil fortsat bakke op om et flygtningesystem via FN, hvor Danmark og andre lande tager imod kvoteflygtninge på baggrund af humanitære principper. Regeringen vil hvert år afsætte midler sådan, at der kan modtages op til 500 kvoteflygtninge. Det nærmere antal fastlægges under hensyntagen til asyltilstrømningen, status på integrationsindsatsen i kommunerne mv.

De ressourcer, der i dag anvendes på at håndtere den spontane tilstrømning af flygtninge og migranter, hvoraf mange ikke har krav på beskyttelse, vil i stedet kunne anvendes på mere bistand og hjælp i nærområderne og langs migrationsruterne. Danmark ønsker således at hjælpe mere her og ikke mindre.

Danmark vil arbejde for en reform af det europæiske asylsystem, der lever op til de mål, og som sikrer, at Danmark og Europa kan have kontrol med, hvor mange der kommer hertil, da det er en forudsætning for, at integrationen kan forbedres.

En reform af asylsystemet skal tilrettelægges på en mere human og retfærdig måde sådan, at flere flygtninge hjælpes enten i nærområderne eller via kvotesystemet, således at færre flygtninge risikerer vold, overgreb eller at miste livet, og at menneskesmuglernes forretningsmodel ødelægges.

Regeringen vil engagere sig i alle løsninger, der er mulige, og som overholder internationale konventioner og Danmarks EU-retlige forpligtelser, herunder om der

f.eks. kan indgås samarbejder med andre lande inspireret af Tyrkiet-aftalen, oprettes et modtagecenter uden for Europa eller andet, der tilsvarende bidrager til at løse udfordringerne. Det er regeringens mål, at et modtagecenter uden for Europa etableres af EU eller i samarbejde med en række andre lande, og at det etableres et sikkert sted, der lever op til Danmarks internationale forpligtelser.

Regeringen vil samarbejde med internationale organisationer som f.eks. IOM og UNHCR og regeringer i andre europæiske lande med henblik på at gennemføre mest muligt af Danmarks flygtningepolitik i et tæt, internationalt samarbejde.

5.5 Konventioner

Regeringen vil styrke Danmarks muligheder for at fremme international lov og ret. Vi skal bidrage med vores viden og løsninger til håndteringen af globale udfordringer samt stå vagt om menneskerettighederne og de globale værdier, der er forudsætningen for vores levevis.

Regeringen vil arbejde for at styrke det regelbaserede internationale samfund og derfor fastholde Danmarks medlemskab af de internationale konventioner.

Konventionerne er det bedste grundlag for at skabe en bedre verdensorden, hvor hvert enkelt individ og mindre lande også har rettigheder. Som et lille land har Danmark derfor også en selvstændig national interesse i, at det regelbaserede internationale samfund fungerer.

Det ændrer ikke på, at der også findes uhensigtsmæssigheder ved dele af konventionerne og fortolkningen af dem. Der er f.eks. snævre rammer for at kunne frakende kriminelle udlændinge deres statsborgerskab og begrænsede muligheder for at udvise kriminelle udlændinge, hvilket er en udfordring. Vi skal derfor være klar til at udfordre og afsøge de rammer, som konventionerne sætter op, således at deres negative bivirkninger minimeres.

Derfor vil regeringen udnævne en ambassadør, der skal sikre, at Danmark engagerer sig i arbejdet med konventionerne, herunder hvordan de anvendes og fortolkes.

Regeringen vil igangsætte en grundig udredning af Danmarks forpligtelser og muligheder i forbindelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD).

6. Et lille land med større sammenhængskraft

Regeringen ønsker et Danmark i geografisk balance.

Regeringen vil modvirke centralisering og fastholde, at det har værdi i sig selv, at der i alle dele af landet er velfærdsinstitutioner, et levende erhvervsliv og arbejdspladser. Der vil være forskellighed, når danskerne bruger deres frihed til at bosætte sig, hvor de vil – det er en stor styrke, at man kan slå sig ned, hvor man føler sig mest hjemme. Men det ændrer ikke på, at der skal være solide servicetilbud og job- og uddannelsesmuligheder over hele landet.

Det kræver også en stærk infrastruktur, der binder Danmark og danskernes hverdag sammen. Og der skal være gode muligheder for, at den enkelte dansker kan bo og arbejde i alle dele af landet.

Vi vil arbejde for et trygt land, hvor vores grundlæggende værdier respekteres og personfarlig kriminalitet straffes hårdere. Vi vil modvirke kløfter mellem samfundsgrupper og stille krav om, at flere bidrager til fællesskabet.

Efter et langt liv, hvor man har gjort sin pligt, har alle ret til en tryk alderdom. En alderdom med livsglæde og tid til nærvær og omsorg. Det kræver, at vi tænker nyt i vores ældrepleje.

6.1 Et sammenhængende Danmark

Det er vigtigt, at Danmark hænger sammen. Det handler om en stærk infrastruktur på tværs af Danmark og danskernes hverdag. At der er bred adgang til velfærdstilbud som egen læge og adgang til uddannelse. Og at der er gode muligheder til stede for at arbejde og bo i hele landet.

Men det handler også om, at vi bygger broer og sammenhæng i stedet for at tale modsætningerne op. Kultur og civilsamfund spiller en stor rolle i lokalsamfund, uanset om det er den frivillige fodboldtræner på Vesterbro eller i Vojens. Derfor skal vi sikre de bedste vilkår for gode kulturtilbud i hele landet og skabe de bedste rammer for, at foreningslivet kan bruge tiden på tilbud, der bidrager til at få alle med i fællesskabet.

For at kunne bo, arbejde og uddanne sig i alle dele af Danmark er det nødvendigt med en veludviklet infrastruktur. Regeringen vil tage initiativer, der bekæmper støj og trængsel og gør den offentlige transport mere attraktiv.

Regeringen vil:

- Styrke det nære sundhedsvæsen og sikre, at alle har en læge tæt på. Derfor vil regeringen se på, hvordan incitamenterne kan styrkes for, at alment praktiserende læger og yngre læger under uddannelse kan etablere sig i områder med lægemangel. Regeringen vil derudover arbejde for, at der etableres speciallægepraksisser i de dele af landet, hvor de ikke er til stede i dag.
- Sikre arbejdspladser i hele landet. Vi skal skabe de bedste vilkår for at drive virksomhed og skabe arbejdspladser i hele landet. Regeringen vil med det nye forsvarsforlig have fokus på, at investeringer og arbejdspladser placeres i hele landet. Regeringen ønsker som udgangspunkt, at nye statslige institutioner, eller væsentlige udvidelser af eksisterende statslige institutioner, placeres uden for de største byer, medmindre helt særlige grunde taler imod.
- Sikre et stærkt lokalt civilsamfund og kulturtilbud i hele landet. Kulturliv og det frivillige foreningsliv binder os sammen på tværs af landet og i lokalsamfund. Regeringen vil arbejde for, at de frivillige foreninger ikke drukner i bureaukrati og for høje gebyrer.
- Understøtte busdækningen for både byer og yderområder. Regeringen vil nedsætte et ekspertudvalg, der skal komme med anbefalinger til en ny struktur for busbetjening i Danmark. Den nye struktur skal understøtte dækningen for både byer og yderområder. Ekspertudvalget skal også se på den nuværende organisering med trafikselskaber ejet af kommuner og regioner. Regeringen vil konkret tage initiativ til at understøtte, at flere unge med langt til uddannelse kan få billigere adgang til offentlig transport.
- Skabe bedre muligheder for at bo godt på landet og for at bygge nye ejerboliger i landdistrikterne. Regeringen vil permanentgøre og forbedre statsgarantien for boligkøb i yderområderne, så det ikke er postnummeret, der står i vejen for at få et boliglån.
- Gøre det lettere at opdele huse, gøre nedlagte landbrugsejendomme beboelige for flere familier og undersøge muligheden for at lempe reglerne for salg og nedrivning af tomme private og almene boliger.
- Undersøge, hvordan naboer og kommuner bedst får del i økonomiske gevinster ved at lægge jord til vedvarende energi på land. Eksempelvis ved etablering af energifællesskaber eller ved at udvide den nuværende VE-bonusordning.
- Regeringen noterer sig og vil følge op på analysen fra Vejdirektoratet om den såkaldte Ring 5-korridor i Nordsjælland. Regeringen vil indkalde Folketingets partier til drøftelser herom.
- Udarbejde en strategi for danske havne, der giver grundlag for at tilvejebringe kommercielle investeringer.

Hurtigere erstatning til minkavlerne

Minkavlerne og deres familier har en helt rimelig og berettiget forventning om at kunne komme videre med deres liv, og vi har som samfund behov for, at der med afslutningen af erstatningssagerne sættes et ordentligt og værdigt punktum.

Regeringen vil i starten af 2023 præsentere en model, der giver minkavlerne deres erstatninger og acontoubetalinger hurtigere.

6.2 Et mere trygt og retfærdigt Danmark

Det er afgørende, at befolkningen kan leve i tryghed og frihed. Desværre er der for mange områder, som er præget af utryghed.

Regeringen vil gennemføre en egentlig strafreform, hvor der sættes hårdere og mere konsekvent ind over for bl.a. alvorlig personfarlig kriminalitet. Det må ikke være kapaciteten i det strafferetlige system, der afgør, hvilken retspolitik der kan føres i Danmark.

Tværtimod skal kriminelle kunne idømmes straffe, der i langt højere grad afspejler forbrydelsens grovhed.

Vores samfund bygger på et grundlæggende princip om ret og pligt. Derfor skal der for dem, der gerne vil vælge fællesskabet til, være tilstrækkelige muligheder for støtte og andre forebyggende tiltag, der reducerer risikoen for ny kriminalitet.

Eksempelvis skal indsatte i fængslerne, der lever op til deres pligter og viser, at de gerne vil leve et liv uden kriminalitet, have den fornødne støtte til at starte et liv uden kriminalitet med arbejde eller uddannelse efter endt afsoning.

Der er lange sagsbehandlingstider ved domstolene, og de lange ventetider udfordrer retssikkerheden for både de forurettede og de anklagede.

Regeringen vil:

- Styrke straffesagskæden fra forbrydelse til dom og afsoning, etablere et nyt fængsel og skærpe straffene for alvorlig personfarlig kriminalitet, herunder straffen for vold og voldtægt. Det skal ikke være muligt at afsone en dom for voldtægt med fodlænke.
- Nedbringe de lange ventetider ved de danske domstole ved bl.a. at forenkle retsplejen.
- Fremlægge en ny bandepakke, der gør op med bandernes fødekæde, styrker "lillebror-indsatsen", og som effektivt bekæmper organiseret kriminalitet.
- Sætte ind over for utryghedsskabende adfærd, så det bliver mere trygt for alle at færdes i f.eks. boligområder og på togstationer, herunder se på muligheden for at skærpe indsatsen mod vanvidskørsel og øge brugen af tilhold.
- Fastholde aftalen med Kosovo om leje af 300 fængselspladser til udvisningsdømte kriminelle.

- Udvide flest muligt kriminelle udlændinge inden for konventionerne.
- Undersøge, beskrive og vurdere erfaringerne med resocialisering og alternative strafformer fra sammenlignelige lande, herunder Holland.
- Regeringen ønsker øget konkurrence om den juridiske rådgivning af staten. Regeringen vil se på mulighederne for – og potentialerne ved – hel eller delvis konkurrenceudsættelse af kammeradvokatordningen, der skal frigive et provenu for staten.
- Bede relevante myndigheder vurdere grænsekontrollen med henblik på at undersøge, om den målrettet kan gøres smidigere for pendlere.

6.3 Mere ansvar og bidrag

Regeringen vil føre en stram, ansvarlig og konsekvent udlændingepolitik, hvor der er styr på antallet af flygtninge og indvandrere, som kommer til Danmark. Det er afgørende, at Danmark har styr på tilstrømningen til vores land, så vi fortsat har kapacitet til at sikre ordentlig integration, så vi ikke svækker sammenhængskraften i Danmark.

Vi vil føre en udlændingepolitik, der er stram – men samtidig ikke betyder, at uhenigtsmæssige regler spænder ben for almindelige familier.

Menneskerettigheder, internationale konventioner og traktater skal til enhver tid overholdes og respekteres.

Vi skal som samfund stille krav til indvandrere og flygtninge, mens de er i Danmark. Flere skal bidrage til fællesskabet og være selvforsørgende. Det gavner fællesskabet såvel som den enkelte.

Vi ønsker en aktiv og velfungerende indsats for at integrere indvandrere og flygtninge på arbejdsmarkedet. En indsats, som er baseret på ret og pligt. Vi skal møde alle mennesker med forventninger om at bidrage og deltage i samfundet. Alle skal respektere vores grundlæggende værdier om frihed, demokrati og ligestilling mellem kønnene. Der skal være lighed for loven. Det betyder, at den danske lov altid skal stå over religiøse love. Parallelsamfund skal bekæmpes – også før de opstår.

Vi ønsker et større og vedholdende fokus på, hvordan vi som samfund gør op med negativ social kontrol, så piger og kvinder med indvandrerbaggrund nyder samme rettigheder og frihed som danske kvinder og mænd.

Regeringens udlændingepolitik baserer sig på grundpillerne i udlændingelovgivningen, herunder reglerne for asyl, statsborgerskab, familiesammenføring og princippet om midlertidighed.

Flygtningesituationen og tilstrømningen af irregulære migranter er alvorlig i Europa og i flere lande på niveau med situationen i 2015-16. Hvis tilstrømningen til Danmark stiger væsentligt eller pludseligt, vil regeringen inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser tage de nødvendige værktøjer i brug for at modvirke, at vi kommer i en situation med så stor en tilstrømning, at bl.a. integrationen bliver sat tilbage og opgaven uhåndterbar i kommunerne.

Regeringen vil:

- Modvirke parallelsamfund, herunder friskoler med en skæv elevsammensætning. Vi skal i 2030 have gjort op med parallelsamfund og ghettodannelse i vores byer.
- Indføre en ny arbejdspligt, der erstatter passiv forsørgelse med en pligt til at bidrage i 37 timer om ugen for borgere med et integrationsbehov. Vi skal møde nyankomne og herboende indvandrere med krav og forventninger om selvforsørgelse. Målet med den nye arbejdspligt er, at flere tilknyttes det danske arbejdsmarked og får et arbejde.
- Ikke acceptere, at kvinder udsættes for vold og negativ social kontrol. Nogle kvinder lever med omfattende vold og kontrol i årevis, inden voldspiralen brydes. Særligt kvinder med indvandrer- eller flygtningebaggrund er overrepræsenterede på landets kvindekrisecentre. Regeringen ønsker at styrke den forebyggende indsats, så vi bliver bedre til at hjælpe, oplyse og beskytte de udsatte kvinder.
- Fastholde et udrejsecenter med særlige vilkår for børnefamilier og gennemføre aftalen om økonomisk kompensation til naboerne til Udrejsecenter Kærshovedgård samt sikre yderligere muligheder for at hjælpe lokalsamfundet og naboerne. Derudover har regeringen en ambition om at reducere antallet af beboere på Udrejsecenter Kærshovedgård – eksempelvis ved at flytte nogle af de kvindelige beboere til en anden lokation.
- Undersøge mulighederne for at flytte de asylansøgere, som tidligere var indkvarteret på Center Sandvad, fra Sjælsmark til en anden lokation.
- I forlængelse af de kommende anbefalinger fra myndighederne se på mulige nye kontrolredskaber, der kan medvirke til at sikre en bedre håndtering af løsladte terrordømte og radikaliserede personer uden lovligt ophold. Herunder vil regeringen se på mulighederne for at stramme reglerne for brud på ophold og meldepligt. Samtidig er der behov for at sætte specifikt ind for at imødegå radikaliserings på udrejsecentrene. Der skal – i de særlige tilfælde, hvor myndighederne finder det nødvendigt – være bedre mulighed for, at udviste terrordømte og radikaliserede udlændinge uden lovligt ophold indkvarteres særskilt.
- Invitere til trepartsforhandlinger om en udvidelse af integrationsgrunduddannelsen (IGU), der kan bidrage til, at flere flygtninge og familiesammenførte til flygtninge integreres på det danske arbejdsmarked.
- Håndtere det problem, vi har set den seneste tid, med unge kvinder fra Syrien, der har mistet deres opholdstilladelse til trods for, at de har vist, at de vil Danmark. Derfor vil regeringen give ret til fortsat ophold for visse udlændinge, som uddanner sig inden for områder, hvor der er mangel på arbejdskraft.
- Justere sprogkravet for den herboende i forbindelse med familiesammenføring samt halvere bankgarantien ved ansøgning om ægtefællesammenføring.
- Igangsætte en redegørelse for, om der er mulighed for inden for grundloven at udvide stemmeretten for udlandsdanskere.

6.4 Boliger

Det er en grundlæggende værdi at have et godt sted at bo.

Men i dag mødes mange danskere af en række barrierer, når de f.eks. vil købe en bolig. For mange førstegangskøbere er det dyrt at komme ind på boligmarkedet. Det er især en udfordring, når syv ud af ti danskere drømmer om at eje deres eget.

De senere år har mange danskere med almindelige indkomster oplevet, at det i det hele taget er svært at finde en bolig, der er til at betale i de store byer.

Regeringen ønsker et blandet boligmarked, hvor flere kan eje deres egen bolig, og hvor der er et blandet udbud af ejerboliger, almene boliger, andelsboliger og privat udlejning. Blandede by- og boligområder giver de bedste forudsætninger for den sammenhængskraft, Danmark er karakteriseret ved.

Regeringen vil fremlægge et samlet boligpolitisk udspil.

6.5 Bedre muligheder for mennesker med handicap

Er man barn, ung eller voksen med et handicap, skal man have tilbudt den rette hjælp uanset, hvor komplekse behov man har. Og ikke mindst skal man have bedre mulighed for at bidrage. Alt for ofte ser vi ikke den store ressource, som mennesker med handicap er i vores samfund. Det skal vi have ændret. Vi skal give bedre muligheder for, at mennesker med handicap og kapacitet til at arbejde kan være en del af arbejdsfællesskabet.

Der laves en handlingsplan med det formål at skabe muligheder for mennesker med handicap. Her vil regeringen bl.a. sætte mål for, at flere med handicap kan bidrage på arbejdsmarkedet, og se på muligheder for at skabe mere fleksible uddannelsesveje for studerende med handicap.

Regeringen vil skabe tryghed for mennesker med handicap, som har behov for et højt specialiseret tilbud, ved at indføre specialeplanlægning på den højt specialiserede del af handicapområdet.

Personer med handicap oplever ofte lang sagsbehandling af visitation til hjælpemidler. Regeringen ønsker at forenkle reglerne for visitation til hjælpemidler, så borgerne oplever øget tilgængelighed, mindre ventetid og mere smidig visitation.

6.6 Ligestilling

Ligestilling er en grundlæggende værdi i det danske samfund, som vi ikke må tage for givet. Det handler om sammenhængskraft på tværs af køn, seksualitet og baggrund. At alle mennesker har lige muligheder og rettigheder for at udfolde deres fulde potentiale, gå på arbejde og deltage i vores samfund. Vi ønsker et mangfoldigt samfund, hvor der er plads til at være den, man er, uden diskrimination. Uanset baggrund og kultur skal alle opleve, at de har frihed til at vælge, hvem de vil elske, og hvad de vil beskæftige sig med.

Desværre er drab og vold målrettet køn og seksualitet stadig et stort problem i Danmark. Kvinder dræbes, fordi de er kvinder. Og flere oplever seksuelle overgreb og vold i LGBT+-miljøet end i resten af vores samfund. Det står i skærende kontrast til det samfund, vi ønsker.

Derfor vil regeringen igangsætte en national indsats mod partnervold og partnerdrab. Det kræver en holdningsændring til volden, nye redskaber hos vores myndigheder, bedre samarbejde og en systematisk opfølgning på partnerdrab.

Regeringen vil udarbejde en national handlingsplan målrettet kvinders tryghed med det formål at komme med forslag til initiativer, der kan øge sikkerheden og genskabe trygheden blandt især unge kvinder i nattelivet. Arbejdet skal inddrage en bred vifte af interessenter.

Og regeringen vil følge op på implementeringen af LGBT+-handlingsplanen for 2022-2025, herunder bl.a. indsatsen for at bekæmpe vold, seksuelle overgreb og had mod LGBT+-personer, og muligheden for at anerkende medfaderskab i forbindelse med barnets fødsel. Samt igangsætte et arbejde imod diskrimination i vores samfund.

7. Et mere levende og åbent demokrati

Et stærkt samfund skal ikke måles på mængden af lovgivning og størrelsen af staten. Vores lands styrke udspringer nedefra. Fra en oplyst og engageret befolkning. Fra et bredt, folkeligt ejerskab til vores lokalsamfund. En kritisk og uafhængig presse. Og et levende kulturliv.

Tilliden til politikerne og til grundlæggende samfundsbærende institutioner er generelt dalende. Det er en bekymrende udvikling. Den demokratiske samtale befinder sig i en brydningstid, og vi har brug for frie og stærke medier.

Det er i vores møde med hinanden, at vi udvikler os, og fællesskabet styrkes. Her spiller civilsamfundet, kulturlivet og folkekirken en central rolle. Vi skal modvirke tendenser til kløfter, så Danmark bliver ved med at være et levende og åbent demokrati med plads til forskellighed. Hvor befolkningen har tillid til det politiske system, og alle har mulighed for at deltage i samfundet og udfolde deres potentiale på lige fod.

7.1 Principper for regeringsførelse

Det er afgørende for regeringen, at arbejdet i regering og centraladministration sker på en måde, som befolkningen kan have tillid til.

Folketingets kontrol med regeringen er et centralt element i den danske demokratiske styreform. Åbenhed og transparens er vigtige forudsætninger for befolkningens indsigt i og tillid til de politiske processer og den offentlige forvaltning.

Regeringen vil tage initiativ til, at Folketingets kontrol med regeringen og offentlighedens adgang til indsigt i regeringsarbejdet kan styrkes.

Regeringen vil lægge vægt på offentlighedens mulighed for at afgive hørings svar. Regeringen vil derfor have fokus på, at den vejledende høringsfrist på fire uger som klar hovedregel overholdes.

Som flertalsregering vil vi fortsætte traditionen i Folketinget for, at store samfundsmæssige beslutninger forankres bredt på tværs af partierne, herunder vil regeringen respektere gældende forlig.

Regeringen vil i sit virke sikre, at politiske beslutninger ikke fremstår som resultat af en faglig nødvendighed, jf. i øvrigt Kodex VII, hvorefter embedsværket ikke må medvirke til, at faglige analyser og vurderinger anvendes til at fremstille en politisk besluttet løsning som den eneste fagligt velbegrundede, hvis der reelt er flere fagligt velbegrundede løsningsmuligheder.

Når DJØFs ekspertudvalg om forholdet mellem politikere og embedsmænd har afsluttet sit arbejde, vil regeringen følge op herpå.

Regeringen vil:

- Indføre en regeringsledelse, der har ansvaret for at lede regeringen. Udvalget vil bestå af partilederne i regeringspartierne.
- Nedsætte et sagkyndigt udvalg, der skal skabe grundlag for, at der kan fremsættes forslag til en ny offentlighedslov, der giver offentligheden bedre mulighed for at få indsigt i de politiske beslutningsprocesser.
- Følge op på aftalen om eftersyn af det politiske system og Folketingets kontrol med regeringen.
- Give hastebehandlede lovforslag en solnedgangsklausul på seks måneder, hvis det tjener saglige formål, sådan at hastebehandlede lovforslag genbehandles under normale vilkår senest seks måneder efter hastebehandlingens vedtagelse, hvis loven fortsat skal gælde.

Regeringen ønsker at styrke retsstaten og dens grundlæggende principper og vil derfor nedsætte en ekspertgruppe, der skal gennemføre en analyse af Justitsministeriets ressort.

Ekspertgruppen skal belyse, hvordan Justitsministeriets arbejde kan fokuseres på at stå vagt om de regler og opgaver, som har grundlæggende betydning for retsstaten og demokratiets stabilitet, for understøttelsen af de centrale demokratiske organer i samfundet, for borgernes retssikkerhed og individets frihed samt for ordentlig forvaltning, rammerne omkring god regeringsførelse og kommunernes grundlæggende rammer. Samtidig ønsker regeringen at få belyst, hvordan der kan etableres et nyt Ministerium for National Sikkerhed, som bl.a. får ansvar for politiet, den overordnede anklagemyndighed og rigets sikkerhed, herunder PET. Den nærmere opgavefordeling vil blive fastlagt på baggrund af en analyse, der beskriver fordele og ulemper – herunder økonomi og implementering, samt hvordan der sikres en effektiv straffesagskæde.

FE-Undersøgelseskommission

Regeringen vil nedsætte en undersøgelseskommission til undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste. Kommissionen skal undersøge, om der blev varetaget usaglige hensyn ved hjemsendelsen.

Kommissionens arbejde tilrettelægges og gennemføres efter modellen i lov om undersøgelse af visse forhold vedrørende Forsvarets Efterretningstjeneste. Undersøgelseskommissionen skal udarbejde en offentligt tilgængelig afrapportering i en form, der ikke indeholder oplysninger, der vil kunne skade forholdet til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand.

I respekt for den verserende straffesag vil regeringen, når sagen er afsluttet, tage stilling til behovet for en yderligere undersøgelseskommission og drøfte det med Folketinget.

7.2 Styrkelse af civilsamfundet, idrætten og det frivillige foreningsliv

En af Danmarks styrker er, at vi hænger sammen som et folk – på tværs af geografiske, sociale, økonomiske og etniske forskelle og køn. Hver eneste dag skaber vi en fælles identitet og sammenhængskraft gennem vores møde med hinanden. Til spejder. I den lokale fodboldklub. På festivaler.

Regeringen vil arbejde for at styrke det frivillige idræts- og foreningsliv og gøre det nemmere at rekruttere og fastholde frivillige og ledere. Regeringen vil hjælpe foreningslivet ved at igangsætte initiativer, der styrker frivilligheden, hindrer og afvikler bureaukratiske byrder og sikrer fortsat stabile rammevilkår for det frivillige foreningsliv. Det skal f.eks. gøres lettere og dermed billigere for foreninger at oprette og drive konti.

Regeringen vil understøtte dansk idræt i bred forstand, herunder bl.a. arbejdet i regi af "Bevæg dig for livet" samt indsatsen i eliteidrætten, talentudvikling og arbejdet med at sikre sportsevents i Danmark.

Derudover ønsker regeringen at give kommunerne bedre muligheder for at inddrage frivillige foreninger i velfærdssamfundet, så de f.eks. kommer til at spille en større rolle i skoler og på ældrecentre. Regeringen vil inddrage relevante organisationer i dette arbejde.

Derudover vil regeringen igangsætte et arbejde om en ny model for en stabil grundfinansiering af civilsamfundsorganisationerne på social- og sundhedsområdet ud fra transparente kriterier, så det bliver muligt at planlægge langsigtet.

Regeringen ønsker at være en attraktiv samarbejdspartner for og søge et tæt samarbejde med de mange fonde, der ønsker at engagere sig i udviklingen af velfærdssamfundet.

7.3 Kultur og kirke

Kulturen udfordrer vores måde at tænke og se verden på samtidig med, at det binder os sammen som land og folk. Det er den danske identitet og den fælles historie. Regeringen ønsker et kulturliv, som alle danskere er en del af. Både den smalle og den brede kultur skal ud i hele landet. Kulturen er ikke forbeholdt en speciel alder, postnummer eller økonomisk formåen.

Kulturlivet i bredeste betydning – fra fodboldlandskampe over musikfestivaler til biblioteker og kunstmuseer – skaber fælles oplevelser, understøtter vores udsyn og modvirker fordomme og snæversyn. Det skal vi værne om. Derfor er det vigtigt for regeringen, at både folkelige musikfestivaler, den smalle litteratur og alt dertil mellem bliver prioriteret som del af et levende kulturliv.

Regeringen vil styrke kulturen i hele landet og på tværs af områder.

Kultur er også en god forretning for Danmark. De kreative erhverv står for en stadig stigende del af dansk eksport. Og kulturlivet er et lokomotiv for andre brancher, herunder turisme, hotel- og restaurationsbranchen.

Så uanset om vi tænker i kulturens betydning for vores nationale fortælling, udviklingen af vores samfund eller bidrag til økonomien – så er kulturen en af grundpillerne i vores samfund. Regeringen ønsker at føre en kulturpolitik, der afspejler det.

Men store dele af kulturområdet lider af forældet lovgivning og tilsandede strukturer. Gammelkendte problemer bliver ikke løst. Åbenlyse potentialer bliver ikke indfriet.

Danmark er et kristent land, og den danske evangelisk-lutherske kirke indtager en særstatus som folkekirke. Denne særstatus vil regeringen bevare. Vi ønsker en folkekirke, som bygger på frihed, lighed og rummelighed. Samtidig er det afgørende for regeringen, at der skal være frihed til at tro på det, man vil, så længe det sker med fuld respekt for andres ret til det samme.

Regeringen vil:

- Formulere en samlet og ambitiøs kulturpolitik, der skal løfte kunsten og kulturens stilling i samfundet og sætte pejlemærker for de enkelte kunst- og kulturområder, herunder for kunstnerisk frihed, kulturarv, kvalitet, publikum, talentudvikling og eksport.
- Reformere forældet lovgivning, rydde op i tilsandede strukturer og styrke kulturlivet i hele landet. Som en del af dette arbejde vil regeringen bl.a. gennemføre en museumsreform, der åbner for flere statsanerkendte museer og skaber en mere retfærdig og gennemsigtig fordeling af museumsmidlerne.
- Nedsætte et råd, der kan afdække og diskutere, hvordan kunst og kultur kan bidrage til at løse tidens store kriser, herunder klimakrisen, naturkrisen, velfærdskrisen og trivselskrisen.
- Gennemføre forsøg med kulturpas for de næsten 45.000 unge, der hverken er i uddannelse eller job. Forsøget skal bl.a. bygge på udenlandske erfaringer.

7.4 Medier

Stærke og frie medier er en forudsætning for et sundt demokrati. De er med til at forme, udvikle og binde os sammen som land. Men den offentlige samtale er under forandring, og medielandskabet har forandret sig. Den demokratiske samtale står i en brydningstid – ikke mindst skubbet på vej af den digitale udvikling. Tech-giganterne har fået stigende magt og skubber ved brug af uigennemsigtige algoritmer til dannelse af ekkokamre og polarisering i samfundet. Regeringen vil arbejde for at styrke den demokratiske kontrol med tech-giganterne og skærpe ansvaret for sociale medier.

Medierne spiller en afgørende rolle i demokratiet. Det stiller krav om ansvarlig nyhedsformidling og bidrag til den demokratiske samtale. Historier i pressen, på digitale platforme og på sociale medier kan have store konsekvenser for borgere og virksomheder. For de udsatte parter kan det være svært at tage til genmæle. Det nedsatte medieansvarsudvalg skal undersøge, hvordan rammerne omkring mediernes, bloggeres og influencers ansvar skærpes og gøres mere tidssvarende med henblik på at styrke borgernes retssikkerhed i den digitale virkelighed.

Regeringen vil gennemføre medieaftalen, dog vil regeringen afsøge muligheden for at erstatte kulturbidraget med en ordning, hvor udbydere kan vælge mellem en forpligtelse til at investere i dansksproget indhold eller betale en afgift – samt foretage yderligere tilpasninger.

8. Rigsfællesskabet

Regeringen ønsker at udvikle fællesskabet mellem Færøerne, Grønland og Danmark i respekt for hvert lands selvstændige identitet, kultur og sprog. Hvor vi anerkender, at vores fælles historie har formet os som individer, som lande og som fællesskab – på godt og ondt. Hvor vi baseret på tillid til hinanden finder fælles løsninger – også når det er svært. Og hvor vi værner om alt det, der giver os et fælles ståsted og ruster os til at møde forandringer og udfordringer i en brydnings-tid.

Regeringen vil inddrage Færøerne og Grønland i beslutninger, der har konsekvens for rigsfællesskabet. Regeringens rettesnor vil være, at intet om Færøerne og Grønland skal besluttes uden om Færøerne og Grønland.

Vi ønsker et tæt og løsningsorienteret samarbejde med Færøerne og Grønland. Både på områder, som Danmark varetager for hele riget, og på områder, som er overtaget. Vi vil samarbejde om at udmønte de beslutninger, som Færøerne og Grønland træffer om at overtage yderligere sagsområder og udvikle hjemmestyret og selvstyret. Vi vil arbejde for, at standarden på danske ansvarsområder på Færøerne og i Grønland følger standarden i Danmark – med respekt for de særlige forhold og forskelle, der er mellem vores lande. Og vi vil løbende prioritere, at lovgivning på danske ansvarsområder opdateres.

Det Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Kontaktudvalg er en konkret udmøntning af et fælles ønske om at udvikle samarbejdet mellem Færøerne, Grønland og Danmark på disse områder. Med udvalget er der etableret en ny politisk overbygning på det tætte daglige samarbejde, hvor vi deler information, koordinerer og finder løsninger. Kontaktudvalgets ministre vil mødes løbende.

Kontaktudvalget sætter rammen for politisk dialog, så vi – baseret på samme viden – får mulighed for at opnå fælles forståelse for udviklingen i verden. På det grundlag kan vi drøfte konkrete hensyn, som hvert land og riget samlet skal tage for at sikre alle tre landes interesser.

Regeringen ønsker at videreføre kontaktudvalget og yderligere styrke samarbejdet mellem Færøerne, Grønland og Danmark om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken.

Regeringen noterer sig hensigtserklæring af 15. marts 2022 mellem Danmarks regering og Grønlands Naalakkersuisut om finansiering til vandkraftprojekter. Regeringen vil gennemføre den aftalte afdækning og følge op herpå i samarbejde med Naalakkersuisut.

Vi vil indgå i en tæt dialog med, og inddrage, Færøernes landsstyre, Grønlands Naalakkersuisut og de nordatlantiske folketingsmedlemmer om relevante forhold i

Nordatlanten og Arktis i forbindelse med forhandlingerne om det kommende forsvarsforlig og øvrige relevante forligsforhandlinger i Danmark.

Vi vil også inddrage de nordatlantiske folketingsmedlemmer tæt i forbindelse med forhandlingerne om finansloven på områder, der vedrører Færøerne og Grønland, hvor regeringen ønsker løbende at styrke det konkrete samarbejde med Færøerne og Grønland.

Regeringen vil:

- Samarbejde med Naalakkersuisut om indsatsen i forhold til udsatte børn og unge i Grønland.
- Udarbejde en redegørelse om, hvorvidt og i givet fald på hvilken måde statens opgaver i Grønland kan administreres fra Grønland, f.eks. på fødevarerområdet og andre relevante områder.
- Arbejde for, at et nyt fængsel på Færøerne kan være etableret i 2029, samt for at igangsætte øvrige initiativer inden for kriminalforsorgen på Færøerne.
- Løbende vurdere behovet for fortsat udvikling af politiet på Færøerne og i Grønland.
- Arbejde for at videreføre klima- og havforskningsprogrammer vedrørende Arktis og Nordatlanten.
- Styrke arbejdet med at udbrede viden og forståelse om hinanden i alle dele af rigsfællesskabet bl.a. gennem uddannelse og kulturprojekter.
- Igangsætte, at alle ministerier gennemgår deres ressort og skaber et samlet tværgående overblik over eventuelle udeståender i f.eks. lovgivningsarbejde og lignende i relation til Færøerne og Grønland. Regeringen ønsker i samarbejde med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut at udarbejde en konkret plan for håndteringen heraf.
- Regeringen ønsker i samarbejde med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut at fortsætte arbejdet med at løse græsehindringer inden for rigsfællesskabet, herunder undersøge og i givet fald arbejde for at løse spørgsmålet om orlov for færinger og grønlandere i Danmark, der ønsker at passe en nærtstående døende på Færøerne eller i Grønland, samt tilsvarende for danskere med ophold på Færøerne eller i Grønland.

Appendiks I:

Ny inflationshjælp

Regeringen vil i januar fremlægge forslag til ny inflationshjælp. Udgifterne finansieres på finansloven for 2023.

Som en del af inflationshjælpen vil der indgå 5.000 kr. skattefrit til de ældre, som modtager ældrecheck. Beløbet kommer ud over de samlet set 5.000 kr., der allerede er aftalt og er blevet udbetalt med 2.500 kr. i 2022 og vil blive udbetalt med 2.500 kr. i 2023. Derudover vil regeringen bl.a. have fokus på danskere, som opvarmer deres bolig med gasfyr, træpiller mv.

Endelig vil de midler, der ellers skulle være brugt på det midlertidige børnetilskud i 2023, blive afsat som en pulje på ca. 300 mio. kr. til økonomisk udsatte børnefamilier.

Udover forslaget til inflationshjælp ønsker regeringen at give en ekstra håndsrækning til de familier, som har det sværest. Derfor afsætter regeringen 50 mio. kr. i 2022 i en pulje til de organisationer, der uddeler julehjælp. Midlerne skal udmøntes hurtigst muligt som en ekstra vinterhjælp i en svær tid.

Appendiks II:

Akutplan der skal nedbringe ventelister

Regeringen vil gennemføre en akutplan for sundhedsvæsenet med følgende elementer:

- Midler til merarbejde, løntillæg og særlige midlertidige indsatser på sygehuse. Midlerne kan målrettes honorering af ekstravagter eller midlertidige ekstratillæg, f.eks. belønning for at gå op i tid. Den konkrete udmøntning aftales med Danske Regioner, ligesom regeringen ønsker at drøfte en styrket uddannelsesplanlægning i forhold til specialsygeplejersker.
- Fortsat høj anvendelse af den private kapacitet til ventelisteafvikling under hensyntagen til, at der ikke sker en utilsigtet udhuling af bemanningen på de offentlige sygehuse. Regeringen vil invitere Danske Regioner og Sundhed Danmark til en drøftelse herom.
- Udredningsretten fastholdes på 30 dage. Behandlingsretten vil midlertidigt blive forlænget til 60 dage, uagtet at de mest syge patienter altid skal behandles først. Regeringen vil tydeliggøre, at behandlingsretten ikke forhindrer sygehuse i altid at prioritere de mest syge patienter først. Desuden aftales med Danske Regioner, at eventuelle lokale finansieringsmekanismer for afdelingerne, der modarbejder dette, skal fjernes.
- Bedre brug af specialiseret personale og ekstra arbejdskraft. Regeringen vil gå i dialog med Danske Regioner om en styrket regional prioritering af personale, som kan aflaste det sundhedsfaglige personale, ved en større brug af andre personalegrupper, f.eks. sekretærer.
- Regeringen vil drøfte med regionerne, hvordan indsatsen mod udeblivelser fra undersøgelser og behandlinger på hospitalerne kan styrkes.
- Regeringen vil afskaffe modregningen i efterløn i 2023 og 2024 for medarbejdere i sundhedsvæsenet. Ligesom der også er brug for, at flere studerende får mulighed for at give en ekstra hånd med.
- Flere skal tage del i vagter og patientnært arbejde. Regeringen ønsker at sprede vagtbelastningen ud på flere medarbejdere, og at ansatte uden patientkontakt også skal bidrage i det patientnære arbejde.
- Hurtigere autorisation af udenlandsk arbejdskraft. Regeringen vil afsætte yderligere midler i 2023 og 2024 til at nedbringe sagspuklen for ansøgninger fra sundhedspersonale fra tredjelande. Desuden aftales øget brug af evalueringsansættelser med Danske Regioner.

Regeringen vil sammen med Danske Regioner fastsætte målsætninger for afvikling af behandlingsefterslæbet og normalisering af ventetiderne. Regeringen vil følge udviklingen tæt og løbende følge op på, om målsætningerne indfries.

Regeringen vil prioritere 0,2 mia. kr. i 2022, 0,8 mia. kr. i 2023 og 1 mia. kr. i 2024 til akutplanen.

Akutupakken finansieres som en del af regeringens finanslov for 2023 med bl.a. reserve til håndtering af udfordringer i lyset af covid-19 mv. Der gøres status i forbindelse med forhandlingerne for regionernes økonomi for 2024, herunder behovet for tiltag, der kan øge aktiviteten.

Regeringen vil søge opbakning hos Folketingets partier til at fremsætte lovforslag mv. på de relevante områder hurtigst muligt herefter.

Appendiks III: Finanslov for 2023

Regeringen vil snarest muligt fremsætte forslag til en midlertidig bevillingslov, der skal skabe grundlag for at afholde udgifter og modtage indtægter i staten i 2023, indtil finansloven for 2023 er vedtaget.

Herefter vil regeringen fremsætte et finanslovsforslag for 2023.

Regeringen ønsker en finanslov for 2023 med fokus på sikker drift, hvor der afsættes midler til bl.a. domstolene og skattevæsenet. Derudover vil der være få nye prioriteter.

Udover de nødvendige driftsopgaver og få nye prioriteter afsættes en række reserver til senere udmøntning, herunder udfordringer i lyset af covid-19 ('krigskassen'). Der afsættes også en forskningsreserve samt reserve til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet, der forhandles med Folketingets partier.

Flere organisationer, som hver dag hjælper de mest sårbare og udsatte borgere i vores samfund, risikerer at lukke ned eller lukke for centrale funktioner, da deres bevilling udløber i 2023, fordi der ikke er en ny finanslov. Regeringen vil derfor tage initiativ til at straksudmønte bevillinger til disse organisationer i starten af 2023. Bevillingerne vil vedrøre første kvartal af 2023 og foreslås finansieret via reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet. Regeringen vil søge opbakning hertil blandt Folketingets partier.

Regeringen finder det centralt, at de nye prioriteter på finanslovsforslaget er fuldt finansierede inden for ansvarlige rammer. Regeringen vil derfor også foretage en række konkrete justeringer og omprioriteringer på finanslovsforslaget for 2023, så der findes rum til de akutte og nye prioriteter.

Regeringen vil søge at få et lovforslag om afskrivningssatsen for ejendomme og loft for investorfradraget hastebehandlet hurtigst muligt med henblik på, at initiativerne kan træde i kraft som forudsat fra 1. januar 2023.

Ansvar for Danmark
Det politiske grundlag for Danmarks regering

December 2022

Henvendelse om udgivelsen
kan i øvrigt ske til:

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

ISBN 978-87-94224-40-6 (digital version)
ISBN 978-87-94224-39-0 (trykt version)
2022/23:02

Publikationen kan hentes på:
www.stm.dk
www.regeringen.dk

